

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Piątek
8 listopada 2024
nr 88 (LXXIX)
cena: 20 Kč



WIADOMOŚCI
WALCOWNIA SZANSĄ
DLA LIBERTY
STR. 2-3



WYWIAD
POLSKA
NA »TAK«
STR. 4



ZBLIŻENIA
JAK W MOSTACH
DOM PZKO BUDOWALI
STR. 8



Obchodzimy Narodowe Święto Niepodległości

WYDARZENIE: 11 listopada Polacy w kraju i na całym świecie obchodzą Narodowe Święto Niepodległości. Imprezy przypominające datę 11 listopada 1918 roku są organizowane również na Zaolziu. Pierwsze wydarzenia z tym związane zaplanowano już na dziś. Jak zatem będziemy świętować?

Beata Schönwald

Nauczyciele ze Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Kurbisza w Gnojniku przygotowali na dziś niepodległościowy dzień projektowy. – Rozpoczniemy o godz. 8.00 uroczystym apelem patriotycznym w sali gimnastycznej. Odświętnie ubrani, w kolorach biało-czerwonych odśpiewamy wspólnie hymn polski. Następnie w poszczególnych klasach odbędą się zajęcia w grupach poświęcone polskim piosenkom patriotycznym, polskim sportowcom, sztuce polskiej, tradycjom polskim związanym z poszczególnymi porami roku oraz produkcji biało-czerwonych kotylionów – poinformowała przed imprezą nauczycielka Joanna Szpyrc, dodając, że program jest adresowany do starszych uczniów. Dzieci z niższego stopnia przeniosą



● **Pomnik Legionistów w Jabłonkowie czeka na sfinalizowanie remontu.**
Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

się w tym dniu do krainy polskich kresówek.

– Święto Niepodległości obchodzimy w naszej szkole co roku, tylko

formuła się zmienia – podsumowała Joanna Szpyrc.

Odzyskanie przez Polskę niepodległości przypominają sobie

w różnej formie i różnym zakresie w większości polskich szkół w RC. Zwykle jednak dzieje się to dokładnie w dniu święta, czyli 11 listopada.

da. Dla polskich uczniów, którzy w Akademii Handlowej stanowią zdecydowaną mniejszość, mają szczególne znaczenie. – 11 listopada lub w okolicach tego święta we wszystkich klasach na lekcjach języka polskiego wspominamy to wydarzenie na podstawie przygotowanych przeze mnie prezentacji, w których staram się zwracać uwagę na różne aspekty tego święta, ale też ciekawostki związane z tą datą – powiedziała „Głosowi” polonistka i wicedyrektor szkoły Beata Hupka.

Z trzydniowym wyprzedzeniem rozpoczyna obchody Święta Niepodległości również stowarzyszenie Rodzina Katyńska. Jej członkowie spotykają się dziś o godz. 10.00 przy tablicach katyńskich na Konteszyńcu w Czeskim Cieszynie, żeby złożyć tam kwiaty, zapalić znicze oraz odśpiewać „Rotę”.

Ciąg dalszy na str. 11

Tacy Jesteśmy już w niedzielę

Ośrodek Kultury „Strzelnica” w Czeskim Cieszynie już w najbliższą niedzielę 10 listopada będzie miejscem wielkiej finałowej gali Tacy Jesteśmy, sztandarowego projektu Kongresu Polaków w Republice Czeskiej. Wydarzenie rozpocznie się o 16.00 – prócz prezentacji tegorocznych kandydatów rozstrzygnięcia plebiscytu i wręczenia nagrody „Złoty Jestem”, przyznanej przez kapitułę złożoną z członków Rady

Kongresu, atrakcją wieczoru będzie koncert Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej, która wykonuje mniej znane przeboje międzywojenne i nie tylko. Uczestnicy niedzielnej gali przekonają się, że zapomniane polskie szlagiery, wzruszające walce, namiętne tanga, porywające foxtroty, świat Astona, Tuwima, braci Goldów, Ordonówny – a więc to, co najlepsze z dawnej sceny, dzięki tej Orkiestrze zyskuje drugie życie w najlepszym stylu.

Ale uwaga! Ponieważ z powodu remontu Teatru Cieszyńskiego finałowa gala odbywa się w „Strzelnicy”, trzeba pamiętać, że liczba miejsc parkingowych jest ograniczona. Parking przy ośrodku kultury jest w całości przeznaczony dla organizatorów i zaplecza technicznego. Uczestnicy gali finałowej mogą parkować wzdłuż okolicznych ulic Strzelniczej, Bezruča, Fabrycznej, Dukielskiej lub zostawić pojazd na parkingu w sąsiedztwie dworca autobusowego. **(klm)**

REKLAMA

Menu Świętego Marcina w Vitality
7.-11.11.2024

+420 732 920 550
www.sportvitality.cz

sport vitality

GE-001

Scena Polska Teatru Cieszyńskiego
zaprasza
na niezwykle przedstawienie

DZIADY
Adama Mickiewicza

w wnętrzach kościoła katolickiego
pw. Marii Magdaleny w Stonawie
w niedzielę 10 listopada 2024 r.
o godz. 18.00

Bilety w cenie 150,- Kč
dostępne są na stronie teatru
www.tdivadlo.cz
i w Urzędzie Gminy
w Stonawie.



GE-535

ZDANIEM... Łukasza Klimaińca



klimainiec@glos.live

Ale dlaczego uczynięcie mnie Polakiem? – takim wyrzutem kończył Andrzej Bursa swój wiersz „Modlitwa dziękczynna z wymówką”, dziękując wcześniej Bogu, że nie uczynił go ślepym, garbatym, dzieckiem alkoholika, jakąś, kuternogą, karłem, epileptykiem (...) ani niczym z fauny i flory. Ale Polakiem? W przededniu Narodowego Święta Niepodległości (w najbliższy poniedziałek) sam zadaje sobie to pytanie, zastanawiając się jednocześnie nad swoim patriotyzmem. Patrzę na to, co dzieje się na świecie, w kraju, „między swemi”, słyszę i czytam wypowiedzi polskich polityków, którzy przescigają się między sobą w „byciu prawdziwym Polakiem”, dopiekając jednocześnie oponentom i podgrzewając wojenkę polsko-polską. Z niesmaką zerkam, jak kolejne grupy społeczno-polityczne mianują się „prawdziwymi patriotami” i narzucają innym, jak powinno świętować się narodowe rocznice. Wkurza mnie, że realne problemy w kraju przykrywane są tematami zastępczymi, wokół których robi się sztuczny szum uderzając często w patriotyczną nutę.

A ja? W towarzystwie swoich dzieci na 11 listopada (i inne ważne polskie święta) wywieszamy na balkonie naszego domu biało-czerwona flagę. To ważny moment i zawsze powód do dumy. Nienachalnie przypominam im, skąd właściwie wzięło się to święto i co tak naprawdę celebrowamy. Zagram z nimi w planszówkę, pójdziemy na spacer do dziadków, spotkamy się ze znajomymi, obejrzymy coś w telewizji. Kiedy gra polska reprezentacja, lubimy przed telewizorem zaśpiewać „Mazurka Dąbrowskiego” wspólnie z graczami i kibicami na stadionie. Dopingujemy biało-czerwonych, cieszymy się z sukcesów naszych reprezentantów, jesteśmy dumni na wieść o dokonaniach polskich naukowców, badaczy, artystów i ludzi biznesu. Wakacje lubimy spędzać nad polskim morzem odwiedzając każdego roku po drodze na 2-3 dni inne polskie miasto (Toruń, Warszawa, Poznań, Wrocław), żeby – w myśl powiedzenia „cudze chwalicie, swego nie znacie” – poznać swoje, nim pochwalili się cudze.

I chyba tyle. W sam raz, a może za mało? Spodobały mi się słowa Marcina Napiórkowskiego, p.o. dyrektora Muzeum Historii Polski („Nie dzieje Polaków na prawdziwych i nieprawdziwych. Tak jak nie dzieje Polski na prawdziwą i nieprawdziwą. Biorę ją taką, jaka jest, i pracuję, żeby czynić ją jeszcze lepszą. Tak zresztą definiuję patriotyzm”). Chyba też biorę polskość i Polskę taką, jaka jest. I próbuję – choć przyznam, że z różnym skutkiem – uczynić ją lepszą. Choćby w niewielkim stopniu. Bo – powtarzając za aktorem Andrzejem Grabowskim słowa piosenki – „ja, który ciągle mieszam w czubie i przez to, że mam jak kupa jajna, powiem Ci Polsko, że Cię lubię. Boś jest fajna!”.

CYTAT NA DZIS



Donald Trump

zwycięzca wyborów prezydenckich w USA – kandydat Republikanów pokonał wyraźnie kandydatkę Demokratów Kamalę Harris

To jest zwycięstwo, którego nasz kraj nigdy dotąd nie widział. Ameryka dała nam potężny mandat. Napisał historyę. Naprawimy wszystko w naszym kraju, uzdrowimy go. To naprawdę będzie złoty wiek Ameryki

WAŻNE INFORMACJE

- Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickacentrum@pns.cz
- Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

DZIŚ...

8 listopada 2024

Imieniny obchodzą: Godfried, Klaudiusz
Wschód słońca: 6.42
Zachód słońca: 15.56
Do końca roku: 53 dni
(Nie)typowe święta: Europejski Dzień Zdrowego Jedzenia i Gotowania
Przysłówce: „Jaki listopad, taki będzie marzec, prorokuje stuletni starzec”

JUTRO...

9 listopada 2024

Imieniny obchodzą: Teodor, Ursyn
Wschód słońca: 6.44
Zachód słońca: 15.55
Do końca roku: 52 dni
(Nie)typowe święta: Międzynarodowy Dzień Walki z Faszyzmem i Antysemityzmem
Przysłówce: „Kiedy zima w listopadzie, jeszcze w kwietniu zimno się kladzie”

POJUTRZE...

10 listopada 2024

Imieniny obchodzą: Lena, Leon
Wschód słońca: 6.46
Zachód słońca: 15.53
Do końca roku: 51 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Młodzieży, Dzień Jeża
Przysłówce: „Gdy łagodna jesień trzyma, będzie krótka, ostra zima”

POGODA

piątek

dzień: 5 do 7°C
noc: 2 do 0°C
wiatr: 1-2 m/s

sobota

dzień: 6 do 8°C
noc: 2 do 0°C
wiatr: 1-2 m/s

niedziela

dzień: 5 do 7°C
noc: 0 do -1°C
wiatr: 1-2 m/s

Walcownia szansą dla Liberty

Do walcowni rur ostrawskiej Liberty, która w czerwcu br. ogłosiła upadłość, wróciła produkcja. Dzięki zastosowaniu metody finansowania zwanej tollingiem, udało się ją wznowić Spółce Vitkovice Machinery Trade przy współpracy z zarządcą masy upadłościowej TP Insolvency.



Dyrektor Liberty Pavel Šedivý odpowiada na pytania dziennikarzy. FOT. BEATA SCHÖNWALD

Beata Schönwald

Wraz ze wznowieniem produkcji do walcowni wróciło 700 pracowników. Martin Vilim jest jednym z nich. Spędził w niej 37 lat i przez ostatnich 10 miesięcy wierzył, że znów będzie tu pracować. – Niektórzy koledy odeszli, ale większość została – stwierdził. Kierownik zakładu Pavel Kňura dodał, że w zakładzie nr 15 pracuje obecnie o 120 osób mniej, niż

miało to miejsce rok temu. Pożegnano się głównie z osobami z umowami o pracę na czas określony lub pracownikami agencyjnymi. Zdaniem hetmana morawsko-śląskiego Josefa Bělicy, który wczoraj razem z dziennikarzami uczestniczył we wznowieniu produkcji w zakładzie nr 15, walcownia rur jest kluczowym zakładem Liberty, który dobrze rokuje na przyszłość. – Rury dostarczamy do ponad 30 krajów. Jesteśmy renomowanym producentem europejskim i mamy zamówienia na kolejne miesiące – po-

twierdził dyrektor Vitkovice Machinery Trade Tomáš Mischinger. Dodał, że walcownia rur jest w stanie wyprodukować 10 tys. ton miesięcznie. Natomiast walcownia płaskich produktów, która ma pięciokrotnie większy potencjał, będzie próbowała osiągać wynik na poziomie 25 tys. ton. Dyrektor Liberty Pavel Šedivý wierzy, że produkowane w jego zakładzie rury będą miały zbyt. W przeszłości przeszły bowiem wymagającymi procesami atestacyjnymi oraz mają na swoim koncie szereg

certykatów, co otwiera im drzwi m.in. do przetargów strategicznych na gazociąg i ciepłowod. Zadaniem zarządcy masy upadłościowej Šimona Petáka było doprowadzenie Liberty do stanu, kiedy będzie można mówić o przedsiębiorstwie zdolnym do utrzymania się na rynku. To ma zapewnić wznowiona produkcja w zakładach walcowniczych nr 15 i 16. – Dzięki temu jesteśmy w stanie utrzymać miejsca pracy w produkcji i obsłudze. Mówimy o 2300-2400 pracownikach. Na przełomie 1. i 2. kwartału przyszłego roku powinniśmy zacząć osiągać dodatni wynik finansowy – powiedział wczoraj dziennikarzom. Kluczowe dla przyszłości przedsiębiorstwa będzie jednak zebranie wierzycieli, które odbędzie się pod koniec bm. To ono zdecyduje o przyszłości Liberty. Jak zaznaczył Peták, rozwiązania są dwa – reorganizacja lub konkurs. Pierwszy polega na tym, że pierwsze skrzypce gra dłużnik pod nadzorem zarządcy masy upadłościowej. W drugim kieruje tym procesem sam zarządca. Dodał, że żadne z tych rozwiązań ostatecznie nie będzie miało zasadniczego wpływu na sposób sprzedaży Liberty ani na jego funkcjonowanie jako całości. ▲

DZIEJE SIĘ W REGIONIE



CZESKI CIESZYŃ
W kawiarni „Avion” w poniedziałek 4 listopada honorowi dawcy krwi odebrali z rąk władz miasta wyróżnienia za rok 2023. Przedstawiciele miasta osobiście podziękowali im za humanitarną postawę i dzielenie się cennym darem, który często przywraca innym zdrowie, a nieraz ratuje życie. Złoty Krzyż III klasy otrzymali Miroslav Hečko i Jan Konderla. Złoty Krzyż II klasy przyznano czterem honorowym dawcom krwi – uhonorowani zostali Beata Folwarczna, Miroslav Glajcar, Tomáš Šimandl, Tomáš Valeček. Nagrodzeni otrzymali paczkę z upominkami oraz czerwoną różę symbolizującą kolor krwi. (klm)

ośmioma mieszkańcami. Cztery mieszkania będą dwupokojowe z kuchnią, a pozostałe cztery trzypokojowe z kuchnią – wyjaśnił Jan Wolf, prezydent miasta. Szacunkowo koszt adaptacji ton 30 mln koron. Całkowite wydatki zostaną znane dopiero po ogłoszeniu przetargu. W 2025 roku przygotowana zostanie dokumentacja projektowa inwestycji. (klm)

ORŁOWA
Od 11 do 24 listopada parking przy ulicy Oswoźbeni pod numerem 828 w Lutyni będzie całkowicie zamknięty w związku pracami ziemnymi w ramach pierwszego etapu budowy REKO MS Orłowa. Podczas prac budowlancy będą wymieniali przyłącza gazu. (klm)

KARWINA
Opuszczony budynek domu azylowego dla matek z dziećmi i domu socjalnego dla osób z domów dziecka wchodzących w dorosłość w Starym-Mieście (na placu Ondry Foltyna 267) zostanie przekształcony w apartamentowiec. Taką decyzję podjęli na poniedziałkowym posiedzeniu przedstawiciele władz miasta. – Postanowiliśmy przebudować budynek na apartamentowiec z

miejskiego, który został mocno dotknięty przez falę powodziową. Woda wdarła się we wszystkie części, w niektórych miejscach sięgając nawet do pół metra. Fotele dentystyczne, aparaty rentgenowskie zostały zalane i uległy nieodwracalnemu zniszczeniu. – Urządzeń nie dało się naprawić, więc musieliśmy zamówić zupełnie nowy sprzęt – powiedział dyrektor miejskiego szpitala Svatopluk Němceček. Chociaż dostawa foteli trwa zwykle do pół roku, szpitalowi we współpracy z dostawcami udało się sprowadzić sprzęt już kilka tygodni po powodzi. Na chwilę obecną klinika stomatologiczna funkcjonuje w trybie tymczasowym. (klm)

BOGUMÍN
Po wrześniowej powodzi wznowiona została działalność trzech gabinetów stomatologicznych, wchodzących w skład szpitala

Poczekają z otwarciem

Nie uda się otworzyć nowo wybudowanego Domu PZKO w Karwinie-Raju 27 listopada, jak zaplanowali to miejscowi działacze. – Bez zgody na użytkowanie nie możemy tego zrobić. Dlatego otwarcie przesuwamy na rok 2025 – poinformowała Ksenia Stuchlík, prezes MK PZKO w Karwinie-Raju. Tymczasem prace wykonczeniowe finiszują. Obiekt, który został w tym roku wybudowany praktycznie od nowa – stare mury zostały wyburzone, w ich miejsce postawiono nową konstrukcję – jest już niemal w całości gotowy. – Wewnątrz ułożone są kafelki, zrobiony jest sufit, pozostaje wymalować i założyć drzwi – przyznaje nasza rozmówczyni.

Budowa nowego domu dla Polaków w Karwinie-Raju była możliwa dzięki dotacji (3,6 mln koron) przekazanej przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego w ramach projektu „Remont Domu Polskiego w Karwinie-Raju – Etap 1” w konkursie „Infrastruktura Polonijna 2024”, finansowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Dofinansowanie w wysokości 350 tys. koron MK PZKO w Karwinie-Raju otrzymało z województwa morawsko-śląskiego, które ufundowało także domek ogrodowy i renowację ławek (dodatkowych 151 tys. koron), a kwotę 550 tys. koron wsparło tę inwestycję miasto Karwina, w którym mniejszość polska mocno angażuje się w społeczne życie. (klm)

Szybkie pieniądze do zdobycia

Prezekujemy cenną informację dla wszystkich polskich organizacji, funkcjonujących na obszarze Republiki Czeskiej. Trwa nabór do dwóch konkursów projektowych, finansowanych z funduszy Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w obszarze „Polonia i Polacy za Granicą 2024”, których operatorem jest cieszyńska Fundacja Volens. Konkursy organizowane są w dwóch odrębnych obszarach tematycznych. Są to: „Polska jesień w Czechach – konkurs grantowy, wspierający organizację polskich wydarzeń na terenie Republiki Czeskiej”, który dotyczy finansowania jednorazowych wydarzeń, koncertów, imprez okolicznościowych (w tym wydarzeń, przeznaczonych dla dzieci), publikacji, wystaw, inicjatyw tłumaczeniowych oraz imprez

sportowych, z kolei „Rozwój polskich organizacji w Republice Czeskiej – 2024 rok” polega na wsparciu instytucji na płaszczyźnie organizacyjnej, ogólnorozwojowej oraz infrastrukturalnej. Szczegóły ramowe konkursu znaleźć można w regulaminie oraz formularzu zamieszczonym na stronie www.fundacijvolens.pl. Nabór trwa do 11 listopada. Operator, czyli Fundacja Volens, deklaruje szybkie rozstrzygnięcie konkursu ze względu na niedługi czas jego trwania (do końca bieżącego roku). Przy okazji gorąco zachęca do uczestnictwa wszystkie inicjatywne i kreatywne środowiska polskie na terenie Republiki Czeskiej – mowa zarówno o większych, jak i mniejszych organizacjach. Maksymalną pulę dotacji przeznaczoną na jeden projekt określono na 30 tysięcy złotych. (r)

Przyjazna gmina



W Wielopolu nie brakuje pięknych widoków na Beskidy. Fot. MSK

Wielopole zostało wyróżnione w ogólnopolskiej rundzie konkursu Wieś Roku. Podczas gali w Senacie RC w Pradze otrzymało pomarańczową wstęgę za wzorową współpracę z podmiotem rolniczym. Patronem nagrody jest Ministerstwo Rolnictwa RC. Wielopole rozciąga się na obszarze 300 hektarów i ma 295 mieszkańców. – Sadzimy w gminie aleje i pasy zieleni, które obniżają erozję ziemi spowodowaną przez wiatr i wodę. Zagajniki i poletka są przyjazne dla zwierząt. Miejscowi myśliwi trosz-

czą się nie tylko o zwierzynę, ale także o zagajniki i inną zieleni, o baziarniarnie czy na przykład hodowlę zająłkow. Ważni są dla nas także działkowcy czy też klub jeździecki Wielopole, który pamięta o czasie wolnym dzieci. Chciałbym tym wszystkim podziękować za współpracę, ponieważ także dzięki nim otrzymałmy nagrodę – powiedział wójt Tomáš Grohmann. Wyróżnienie odebrał podczas gali w Senacie Parlamentu RC. Wielopole otrzymało w rundzie spowodowaną przez wiatr i wodę. Zagajniki i poletka są przyjazne dla zwierząt. Miejscowi myśliwi trosz-

32

miliony koron kosztowało uruchomienie nowoczesnego oddziału gastroenterologicznego w Szpitalu na Sośnie w Trzyczcu. Oddział został przeniesiony z piętego piętra do podziemnej kondygnacji, która została kompleksowo wyremontowana i wyposażona w najnowszy sprzęt. Oddział jest podzielony na część diagnostyczną i zabiegowo-chirurgiczną. Nowy oddział gastroenterologii umożliwił skuteczniejszą diagnostykę i leczenie chorób przewodu pokarmowego i układu oddechowego. Inwestycję wsparło finansowo województwo morawsko-śląskie kwotą 25,8 mln koron. (klm)

REKLAMA

(jb)

CATERING ZARELKO

Smaczny Catering
na imieniny, urodziny, jubileusz i spotkania rodzinne

WWW.CATERINGCIESZYŃ.PL +48 537 357 077

www.ajesucho.cz
e-mail: ajesucho@seznam.cz

TECHNICZNE OSUSZANIE
WYNAJEM OSUSZACZY
OSUSZANIE PO ZALANIU

tel. +420 608 772 213

Polska na »tak«

Dobra zmiana nie pojawiła się z niczego i nie jest kwestią kilku ostatnich miesięcy, jak mogłoby się wydawać na pierwszy rzut oka, kiedy czyta się o polskim wybrzeżu jako o „nowej Chorwacji”. Polska „na tak” zaczęła funkcjonować w czeskiej przestrzeni publicznej znacznie wcześniej, a takim momentem przełomowym były piłkarskie mistrzostwa Europy 2012 – mówi w rozmowie z „Głosem” Pavel Trojan, kierownik Polskiej Organizacji Turystycznej w RC. Do zadań jego zespołu należy m.in. promocja Polski w czeskich mediach.

Janusz Bittmar

Jak to się stało, że chłopak z praskiego Żiżkova zakochał się w Polsce?

– Dopiero kilka lat temu dowiedziałem się, mój prapradziadek trafił do Pragi z Galicji. Kiedy zdecydowałem się na studia polonistyczne na Uniwersytecie Karola w Pradze, to powód był zupełnie inny, niż polskie ślady na drzewie genealogicznym. Studiowałem historię na Uniwersytecie Karola w Pradze i pojechaliśmy wraz z profesorem Petrem Čornejem, znawcą czasów husyckich i Jana Žižki, do Polski. Były to wycieczki na Śląsk i do dawnej Galicji. To był przełom 1998/99 roku. Jako mieszkaniec „złotej Pragi” i proszę, żebyś to ujął w cudzysłów, zobaczyłem Polskę inną, niż mają ją okazję widzieć współcześni turyści. W spojrzeniu Czecha z tamtych czasów Polska była biedniejszym północnym sąsiadem. Te stereotypy udaje się obecnie burzyć, tym bardziej że sytuacja się odwróciła, a Polska rozwija się prężnie i dynamicznie. Podczas tych naszych dwóch wypadów z profesorem Čornejem zakochałem się w Polsce do tego stopnia, że po dwóch latach studiów historii postanowiłem przestawić się na filologię polską i serbską. Do Polski wpadam regularnie parę razy w miesiącu, nie tylko z racji mojej pracy, ale też dla samej frajdy z odkrywania coraz to piękniejszych zakątków i spotkań z mieszkańcami. Lubię bezpośrednio kontakty, a Polacy są bardzo otwarci i życzliwi. Żeby jednak nie chwalić tylko polskiej mentalności, z Serbii przywoziłem ukochaną żonę. Tam też czuję się świetnie.

Z Serbii przywoziłeś żonę i płyty Gorana Bregovicia, który w latach 90. cieszył się nad Wisłą dużą popularnością...

– No tak. W 2001 roku wyjechałem na studia na Bałkany i tam zauważyłem, że Goran Bregović jest olbrzymią gwiazdą. Wtedy była moda na muzykę świata, czyli world music, w polskich stacjach radiowych grano utwory polskiego zespołu Brathanki, a po czeskiej stronie na listach przebojów rekordy popularności biła czeska grupa Čechomor. Zresztą znany i coraz potężniejszy festiwal muzyczny Colours of Ostrava zaczynał w skromnych warunkach, głównie z nastawieniem na artystów world music. Pamiętam pierwszą edycję na ulicy Stodolni w Ostrawie, koncerty na parkingach i w miejscowych klubach muzycznych. Wtedy zaproszono też Bregovicia, który dał świetny koncert.

Nieprzypadkowo zahaczyłem o muzykę, bo w twoim życiu odgrywa ważną rolę, ale o tym jeszcze później. Wróćmy do twojej ukochanej Polski. Właśnie mija dziesięć lat od nieszczęsnego spotu reklamowego pewnego operatora sieci komórkowej w Czechach, w którym twój imiennik, ale niezwiązany z tobą familijnie, aktor Ivan Trojan wcielił się w polskiego teleciarza wściskającego ludziom telefonów komórkowe. Interweniowała w tej sprawie nawet ówczesna ambasador RP w Pradze, Grażyna Bernatowicz...



● Pavel Trojan podczas wizyty w Ostrawie w ramach Dni Polskich. Fot. JANUSZ BITTMAR

●●●

To widać, slychać i czuć, że posłuże się cytatem z piosenki Elektrycznych Gitar, że Polska jest na topie.

– Pracowałem wtedy w Instytucie Polskim w Pradze i nie tylko pamiętam tamtą sprawę, ale pamiętam też całą reakcję polskiej strony, która była niesamowicie udana. Pomijam, że tamta reklama była niefortunna i nawet nieśmieszna, bo celowała w najbardziej prymitywne stereotypy. Oprócz reakcji ambasady RP w Pradze był też drugi istotny wątek, który przyczynił się do ściągnięcia tego spotu z mediów. A mianowicie wątek dużego polskiego rynku telekomunikacyjnego, na którym również działał prężnie ów niemiecki operator. Polski klient nad Wisłą postawił sprawę jasno: Jeśli wy, w rozumieniu niemieckiego właściciela, traktujecie nas w ten sposób, to my dziękujemy za takie usługi i przechodzimy do konkurencji.

Z tego, co wiem, z niemieckiej centrali wysłano list do Pragi z apelem: „zróbcie coś z tą niefortunną reklamą”. I zrobiono, skasowano. Czech nigdy nie będzie w stanie zrobić takiej demonstracji siły, bo chodzi o mentalność. Mentalność jest taka, że jak w twoim miasteczku ktoś zacznie kopać na ulicy obok, to tobie to nie przeszkadza, bo to jest ulica obok. Ale gdyby to działo się na twoim terenie, to krzykniesz. I na

tym przykładzie nigdy społeczność się nie zorganizuje, żeby przeciwko temu walczyć. W Polsce jest inaczej. Ludność jest w stanie powalczyć o swoje prawa. To nie bierze się z niczego, historyczne doświadczenie Polski jest zupełnie inne.

Zajmujesz się promocją Polski w czeskich mediach. Zauważymy, że coraz łatwiej przekonać niezdecydowanych do przyjazdu do Polski...

– Ta dobra zmiana nie pojawiła się z niczego i nie jest kwestią kilku ostatnich miesięcy, jak mogłoby się wydawać na pierwszy rzut oka, kiedy czyta się o polskim wybrzeżu jako o „nowej Chorwacji”. Polska „na tak” zaczęła funkcjonować w czeskiej przestrzeni publicznej znacznie wcześniej, a takim ważnym przełomem były piłkarskie mistrzostwa Europy 2012. Wtedy sporo Czechów, którzy nigdy nie byli w Polsce, trafiło do Wrocławia i oprócz futbolu zasmakowali też współczesnej, dynamicznie się rozwijającej Polski. Z nowoczesnymi autostradami, świetną infrastrukturą, przyjaznym nastawieniem mieszkańców. Pamiętam, że przed EURO 2012 siedziałam z kumplami w jednej z praskich knajp i usłyszałem: „Polska? Nigdy!”. Ale wystarczyła przysłowiowa szybka piłka na mistrzostwach, by takie hejty się skończyły. Drugim ważnym przełomem była pandemia koronawirusa, kiedy Polska na początku epidemii była jedynym krajem dla Czechów, skąd po powrocie nie trzeba było się testować na COVID-19. I sporo osób postanowiło skorzystać z tej okazji, by na łatwiejszych warun-

kach wjechać do Polski. Wtedy wiele osób postanowiło skorzystać z tej okazji, by na łatwiejszych warun-

Mówiąc o Polsce jako „nowej Chorwacji” dla Czechów, trzeba dodać, że pojawiły się też nieoficjalne dane statystyczne, z którymi wynika, że w tym roku Polskę odwiedziła rekordowa liczba czeskich turystów. Czy dysponujesz już dokładnymi danymi?

– Konkretnie liczby pojawiają się dopiero w 2025 roku, ale mówiąc otwarcie, jestem optymistą. To widać, slychać i czuć, że posłuże się cytatem z piosenki Elektrycznych Gitar, że Polska jest na topie. Korespondent Czeskiej Telewizji w Polsce, Andreas Papadopoulos, który jako pierwszy mówił o Polsce w kontekście „nowej Chorwacji”, przytoczył też korzystne dla nas liczby związane z pobytem czeskich turystów nad Wisłą w skali tego roku. Jeśli te liczby się sprawdzą, a mówimy o podwójnym wzroście zainteresowania pobytami w Polsce, dla nas będzie to dodatkową motywacją do jeszcze lepszej pracy.

A co według ciebie mogą zrobić przedstawiciele polskiej mniejszości narodowej w RC, aby jeszcze bardziej umocnić dobry wizerunek Polski w oczach czeskiego obywatela?

– Robicie kawał dobrej roboty. Czytam regularnie „Głos” i widzę, ile wartościowych artykułów o Polsce pojawia się na waszych łamach. Polacy w Republice Czeskiej są dobrze zorganizowaną grupą, a to ważne również w kontekście pozytywnego wizerunku Polski. Jesteście ambasadorami polskości w Czechach. W prywatnych rozmowach ze znajomymi bardzo często podejmują też jeden ważny wątek, widoczny gołym okiem po przekroczeniu granicy – coraz lepszy stan polskich dróg, nie tylko autostrad, ale również kolei. I to też jeden z tematów, który warto poruszać na łamach waszej prasy, wydziobywać najróżniejsze przykłady nowoczesnej, prężnie rozwijającej się Polski.

Rozumiem, że w inny sposób próbnicie trafić do redaktora naczelnego miesięcznika dla miłośników podróży, a w inny do szefa gazety lifestylowej?

– Postanowiliśmy przeprowadzić informacyjną ofensywę, żeby Polska, że posłuże się metaforą, pojawiała się w każdej otwieranej lodówce. I utrzymujemy dobre relacje z czeskimi mediami. Obecnie jest tak, że naczelni sami do nas dzwonią z pytaniem, co ciekawego dzieje się w Polsce, gdzie można by się wybrać, a my tworzymy dla nich pełny serwis usługowy. Jeśli jest to dziennikarz z Pragi, a chce napisać coś o fantastycznej sieci usług wellness w Polsce, to naprowadzamy go na Dolny Śląsk. Z kolei nasz partner medialny z Ostrawy ma bliżej do Zakopanego. Oczywiście wykorzystujemy też pozytywne stereotypy o Polsce, czyli przypominamy, że północne rejony kraju to raj dla miłośników kąpiel w morzu, a południe to wymarzony obszar dla fanów turystyki. Jednak również to się zmienia, bo Czesi widzą, że jak nad Bałtykiem jest brzydka pogoda, to można zwiedzić piękne zabytki na wybrzeżu albo skosztować miejscowej kuchni. Turysta z Czech szybko też zauważy, jak prężnie roz-

Świat od nowa – odnowa świata

Demokracja nie jest systemem doskonałym, lecz paradoksalnie dzięki temu systemowi krytycy demokracji, mogą realnie wpływać na losy świata.

Marek Słowiaczek

Potencjalny wyborca, który oskarża demokrację o brak wolności z jednej strony, z drugiej przystępuje do urny wyborczej, wybierając polityków o radykalnych lub skrajnie radykalnych poglądach. W ogóle mam wrażenie, że postępująca radykalizacja porządku świata ma tylko jedno zadanie – wybudować fizyczne lub mentalne mury pomiędzy sąsiadującymi państwami. Otóż to... jak na razie chodzi o państwa, czyli obszar geograficzny; kawałek ziemi, na której mieszkają ludzie, lecz coraz częściej dochodzą do głosu politycy, którym zależy na izolacji narodów. Myślałem; naiwnie myślałem, że czasy, gdy dokonywano tzw. segregacji rasowej, nigdy nie wróca. Z ręką na sercu... dziś obawiam się, że powróci mogą.

●●●

W gruncie rzeczy najnowsza historia Europy opisuje burzenie „muru berlińskiego” – symbolu izolacji



● Czy żyjemy w czasach budowania murów? Fot. Pixabay

i ludzkich tragedii. Europejczycy świętowali hucznie ten czas. Ile było wtedy radości, łez szczęścia, uścisków, pocałunków, gdyż symboliczne, a później fizyczne zburzenie ścian z betonu pozwoliło w wielu przypadkach na połączenie rodzin. Tak było. Obserwując współczesną politykę obawiam się, że świat od nowa, powoli lecz systematycznie zabiera się do odbudowy murów, a w wielu przypadkach budowania nowych ścian i zasieków, podkreślając w ten sposób swoją niezależność.

●●●

Wykorzystując nowoczesne budownictwo mamy możliwość stworzyć budowle bez praktycznie żadnych ograniczeń. Beton można skruszyć. Cegły można zburzyć. Natomiast ludzka psychiką można zawiadnąć i stworzyć w ten sposób najmocniejszą broń świata. Żadna bowiem bomba nie ma tak wielkiego pola rażenia, jak ludzka nienawiść.

Świat radykalizuje się; synchronizuje w działaniach. Populizm napędza żądze posiadania i domniemanego dobrobytu. Czym jest obietnica rozdawnictwa? Czym jest gest dawania bonów, czeków, zrzucania pieniędzy z helikoptera? Otóż chodzi o zwykłe przekupstwo. Nazywajmy rzeczy po imieniu... chodzi o łapówkę. W dodatku legalną łapówkę, której odbiorcami jesteśmy my, czyli wyborcy.

Tak. Legalna łapówka jest możliwa, bo na to pozwala demokracja. Najczęściej z takich „łapówek” korzystają

REKLAMA

Pracuj globalnie, żyj lokalnie!

Kancelaria adwokacka poszukuje:

- ▶ aplikanta / aplikantki
- ▶ adwokata / adwokatkę

Chciałbyś brać udział w sprawach o międzynarodowym zasięgu, ale nie chcesz opuszczać miejsca i korzeni, które są dla Ciebie ważne?

Dzięki 25-letniemu doświadczeniu w międzynarodowym środowisku prawniczym, nasza kancelaria oferuje możliwość połączenia ambicji zawodowych i miłości do regionu.

Dołącz do nas, jeśli zależy Ci, aby działać globalnie, ale nie chcesz tracić kontaktu z tym, co jest Ci najbliższe.

Więcej informacji znajdziesz na stronie:
www.hajduk.cz/kariera.

H HAJDUK & PARTNERS

Napisz do nas:
kariera@hajduk.cz



E-mail: danuta.chlup@glos.live

Pisz do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

Książka pod poduszką w strasznym klimacie

Dom PZKO w Lesznej Dolnej z soboty na niedzielę stał się „strasznym” miejscem. Wszystko za sprawą ósmej edycji „Z książką pod poduszką”, która tym razem została zorganizowana w halloweenowym klimacie. Dzieci efektywnie przebrane za czarodziejki, rycerzy, szkielety, duchy i inne postaci, spędziły wieczór i noc na ciekawych zajęciach, których przewodnim motywem było czytanie książek w języku polskim.



• Dzieci miały wielką frajdę już z samego faktu, że mogły przebrać się w halloweenowe stroje. A potem zaczęła się zabawa z czytaniem. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

Łukasz Klimaniec

To wydarzenie, które ma na celu przybliżenie dzieciom czytania, ale w taki sposób, żeby przekonały się, że jest ono ciekawe i fascynujące. To nie tylko słuchanie czytanej książki. Z czytaniem można powiązać wiele fajnych aktywności – wyjaśniła Agata Bartnicka, prowadząca zajęcia

tegorocznej edycji „Z książką pod poduszką”.

Dzieci zostały podzielone na cztery grupy. Najmłodszą stanowiły przedszkolaki i dzieci klas pierwszych. Drugą grupę tworzyły dzieci z klas 2-3, a kolejne dwie chłopcy i dziewczyny z klas 4-5. Każda miała swojego opiekuna, który czytał im książkę dostosowaną do ich wieku.

Agata Bartnicka czytała ze swoją grupą (klasy druga i trzecia) „Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek” Justyny Bednarek.

Dzieci w przerwach od czytania dyskutowały, gdzie mogły podziąć się ich skarpety, które zgubiły się w domu. Była też lektura o przygodach Enoli Holmes autorstwa Nancy Springer. Niektóre grupy rysowały przygody swoich bohaterów, a podczas zajęć kreatywnych dzieci musiały się wykazać umiejętnościami zdobienia, wycinania i tworzenia ozdób. Nie lada atrakcją była dyskoteka i zajęcia ruchowe. Wszystkie pola rozwojowe są zagospodarowane – uśmiechała się Agata Bartnicka.

Renata Szkucik, prezes MK PZKO w Lesznej Dolnej, nie kryła satysfakcji z faktu, że opiekunami grupy byli młodzi ludzie, którzy niegdyś sami brali udział w podobnych przedsięwzięciach, ale jako... uczestnicy.

– To nas bardzo cieszy. Mamy nadzieję, że gdy oni pójdą na studia czy zaczną pracę, znajdą się kolejni, którzy przejmą pałeczkę – przyznała.

Atrakcją wydarzenia było nocowanie. Dzieci ze śpiworami i karimatami po wieczornym posiłku

Fundusz Rozwoju Zaolzia

GŁOSIK POLECA

Żar tropików w przemysłowym regionie



• Swoje klimaty znajdują tu m.in. miłośnicy egzotycznej flory. Fot. JANUSZ BITTMAR

Mamy dla Was propozycję na ciekawe spędzenie jesieni i zimy w... tropikalnych klimatach w Gliwicach. W tamtejszym Parku im. Chopina stoi Gliwicka Palmiarnia, jedna z najnowocześniejszych w Europie Środkowej, oferująca wiele frapujących przeżyć dla młodych i starszych podróżników.

Oprócz spędzenia czasu w otoczeniu egzotycznych drzew i krzewów dla zwiedzających przygotowano duże

akwaria z rybami, w tym drapieżnymi piraniami. Nie brakuje również egzotycznych przedstawicieli fauny, m.in. tropikalnych wiewiórek i mrówek. Można również wziąć udział w zabawie polegającej na pobieraniu pieczętek w poszczególnych stoiskach, by zostać pasowanym na podróżnika.

Początki Gliwickiej Palmiarni sięgają XIX wieku, kiedy pojawiła się moda na miejskie parki i ogrody z roślinami egzotycznymi. Jak czytamy w przewodniku, w Gliwicach pod koniec XIX stulecia istniał już 8-hekta-

rowy Park Miejski (dzisiaj im. Chopina), umiejscowiony pomiędzy rzeką Kłodnicą a Kanałem Kłodnickim.

Jednak w palmiarnię z prawdziwego zdarzenia obiekt został przekształcony w 1924 roku za sprawą dyrektora ogrodów miejskich w Gliwicach, R. Riedla. Ostatnia, nowoczesna przebudowa obiektu miała miejsce w 1998 roku. I robi duże wrażenie na zwiedzających nie tylko z Polski. My spotkaliśmy w ubiegłą sobotę turystów z Czech, Słowacji, a nawet Austrii (jb)

GŁOSIK I LUDMIĘKA

Skrzaty bawią się w szkołę

– Może zabawimy się w szkołę? – zaproponowała Ludmiłka w pewien smętny i szary listopadowy wieczór.

- Możemy – zgodził się Głosik.
- A co będziemy mieli za lekcję?
- Pisanie w pierwszej klasie.
- Głosik zrobił zawiedzioną minę.
- Mam się uczyć pierwszych liter?
- Ojej, to będzie nudne. Dawno przecież umiem pisać.
- Zobaczymy, czy rzeczywiście pójdzie ci tak łatwo – Ludmiłka zagadkowo się uśmiechnęła.
- Wyciągnęła tablicę, taką małą, zabawkę. Skrzatom z powrotem mogła zastąpić tablicę szkolną.
- Zapraszamy do tablicy ucznia Głosika – powiedziała, naśladując głos nauczycielki. – Napisz, proszę, wyraz „mama”.

Głosik przewrócił oczami, ale bez słowa spełnił zadanie.

- I co, dostanę jedynkę?
- Ludmiłka – nauczycielka pokręciła głową.
- Dopiero wtedy, gdy twoje literki będą wyglądały tak, jak te w zeszytach ćwiczeń dla pierwszej klasy.
- Podsunęła mu publikację pod nos. – Twoje bazygroty na jedynkę nie zasluguja.
- Głosik niechętnie wykonał zadanie. A potem szybko zaproponował: – Teraz przyniesiemy się na lekcję geografii na drugim stopniu. Dla odmiany ja będę nauczycielem. Będziemy uczyli się o bardzo odległych krajach, Australii albo Nowej Zelandii. I to będzie nareszcie ciekawa lekcja. (dc)



RYŚ: WIKADYSZAWY OWICZARZY



Taniec jako pasja

Agata Elen Sikora, uczennica klasy 2c Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie, przywoziła z mistrzostw świata w street dance show formacjach w Macedonii brązowy medal. Trzecie miejsce w ogólnościatowej rywalizacji juniorów było zwieńczeniem tegorocznych sukcesów grupy tanecznej Funky Beat z Frydka-Mistka, która wiosną została m.in. absolutnym zwycięzcą konkursu Mistrz Mistrzów RC w dziesięciu dyscyplinach tanecznych.



• Agata Elen Sikora z najważniejszymi medalami tego sezonu. Fot. BEATA SCHÖNWARD

Beata Schönwald



• Funky Beat i ich „Czarna dziura”. Fot. Leemon Concept

bez kreatywności nie da się obejść. Tu liczy się również osobowość choreografa i tancerzy, którzy pomagają mi łączyć naukę w gimnazjum z tańcem.

Co pokazaliście w Macedonii?

– Nasza choreografia nazywa się „Czarna dziura”. To z nią przez cały tegoroczny sezon zdobywałyśmy złote medale. Jej autorem jest nasz trener Filip „Fifa” Ružička, który jest nie tylko bardzo dobrym tancerzem, ale ma na swoim koncie wiele sukcesów właśnie jako choreograf. Chociaż temat był trudny do opracowania, on sobie z nim poradził wręcz fenomenalnie. Muszę przyznać, że kostiumy miałyśmy jak na street dance trochę nietypowe, za to trafiające w temat.

Każde działanie zespołowe wymaga dobrej komunikacji. Czy jesteście zgraną paczką?

– Z całą pewnością. Street dance skupia ludzi energicznych, którzy mają wspólne cele. Wyjazd na mistrzostwa świata do Macedonii był więc dla nas czymś w rodzaju wycieczki z fajnymi ludźmi. Z drugiej strony taniec zespołowy, tak jak wszystko, ma swoje plusesy i minusy. Plusem jest to, że możemy wszystko przeżywać wspólnie, zarówno chwile radosne, jak i smutne. Minusem jest to, że jeśli ktoś z nas zatańczy coś nie tak, nie da się tego ukryć i rzutuje to na wynik całego zespołu.

Czy macie również doświadczenie z tańcem indywidualnym?

– Próbuje tańczyć również battle, polegający na rywalizacji dwojek, które improwizują do muzyki, którą dowolnie dobiera DJ. Myślę, że to nawet bardziej wyraża istotę street dance jako tańca, który powstaje spontanicznie na ulicy. Do takiego współzawodnictwa nie za bardzo da się przygotować. Można, oczywiście, próbować w domu robić różne wariancje do różnych piosenek, ale to wszystko. Stając przed jury, trzeba spontanicznie dopasować się do danej muzyki i dać z siebie to, co najlepsze.

Taniec, za który zdobywa się brązowy medal na mistrzostwach świata, to już gotowy produkt. Jak dochodzi się do niego?

– Poprzez regularny trening. Od poniedziałku do piątku mam cztery treningi, w weekendy czasem dodatkowe zgrupowania, a w sezonie, który dzieli się na wiosenny i jesienny, dochodzą do tego zawody. Przejazd samochodem z Jabłonkowa do

Podwójny sukces wśród »Słowaków«



• Uczestnicy Złotu w Grodzisku Wielkopolskim. Zdjęcia: EWHA HRNČIČ

Kim był Juliusz Słowacki? Odpowiedź na to pytanie raczej nie jest nikomu obca. W końcu to właśnie tym nazwiskiem opatrzona jest jedyna szkoła średnia z polskim językiem nauczania w Republice Czeskiej. Jest mi niezwykle miło poinformować, że Polskie Gimnazjum w Czeskim Cieszynie rozstało swoje imię w Grodzisku Wielkopolskim. W dniach 17-19 października nasza delegacja reprezentowała je na XXXVII Zlocie Europejskiej Rodziny Szkół im. Juliusza Słowackiego. Złot cieszy się długoletnią tradycją i niemałym prestiżem, gdyż poza szkołami z całej Polski pojawiają się również uczniowie z Litwy, Ukrainy czy właśnie Republiki Czeskiej. Jego celem jest promowanie twórczości patrona poprzez recytację wierszy i weryfikację wiadomości w teście wiedzy. Pierwszym tematem zajęć się Robin Lipowski, drugim – ja. Opiekunem naszej delegacji była nauczycielka Ewa Hrnčíř.

W tegorocznym Zlocie uczestniczyło 17 szkół – 15 bezpośrednio, pozostałe dwie w trybie online. Na uroczystej inauguracji zostaliśmy bardzo ciepło przywitani przez grodzkie liceum. Był to czas integracji, zaznajomienia się z uczestnikami. Podchodzono do nas z zaciekawieniem, które rosło za każdym razem, gdy Robin przyznawał, że zamierza recytować „Pana Tadeusza”. Niektórzy próbowali sugerować, że pomylili nam się wieszce, jednak szybko zostali uswiadomieni, iż taki temat istotnie wyszedł spod pióra Słowackiego. Podobnie jest zresztą z „Dziadami” – znając spór ideologiczny poetów, nie powinno nas to dziwić.

Po rozpoczęciu miał miejsce wykład prof. dr hab. Ewy Jaskótkowej koncentrujący się na wierszu „W dyliżansie” Wisławy Szymborskiej, w którym Juliusz Słowacki został przedstawiony w czasach współczesnych. Zwieńczeniem dnia był fenomenalny spektakl szkolnej grupy teatralnej „Arlekin”, który powstał na motywach „Kordiana”.

Następnego dnia odbyły się najważniejsze punkty programu tegorocznego Złotu. Uczestnicy najpierw zmierzli się ze sobą w konkursie wiedzy o patronie, następnie przystąpiono do recytacji. Podchodząc do testu, spodziewałem się trudnych pytań dotyczących szczegółów z życia naszego patrona – takich, z którymi pomimo lektury biografii mógłbym mieć kłopoty. Ostatecznie byłem miłe zaskoczony, że w dużej części proszono mnie o opinie, punkt widzenia, a nie tylko wyszukane fakty, choć takie pytania też się pojawiały. Z przyjemnością oceniałem ulubione utwory lub proponowałam szkolną podstawę programową. Tuż po napisaniu poszedłem posłuchać recytacji, oczywiście, mocno trzymając kciuki za swojego towarzysza literackiej przygody.

Robin recytował fragmenty „Pana Tadeusza” z dostojną prewencją, co poskutkowało gromkimi brawami. Konkurencja była niemała. Kilku uczestników zdecydowało się na dramatyzację swoich występów, niektórzy z kolei wybrali formę poezji śpiewanej. Nie ulegało wątpliwości, że wszyscy solidnie przygotowali się do tej uroczystości. Jeszcze tego dnia zwiedziliśmy Poznań, gdzie przewodnik w ciekawy sposób przybliżył nam najdawniejsze dzieje Polski. Natomiast po powrocie opowiedziano nam co nieco o Grodzisku Wielkopolskim. Chyba największe wrażenie zrobiła na nas przepiękna architektura tych miast. Ostatniego dnia ogłoszono wyniki, które napeniły nas euforią. W konkursie recytatorskim Robin zdobył pierwsze miejsce, ja z kolei w konkursie wiedzy zająłem miejsce trzecie. To był dla nas podwójny sukces i niezapomniane doświadczenie. Szczególnie cieszyliśmy się z tego, że udało nam się w ten sposób podtrzymać dobre imię naszej placówki.

O ogromnym sentymentem wspominamy to wydarzenie i z niecierpliwością wyczekujemy grudniowej wycieczki do Katowic i Chorzowa, na którą zaprosił nas Andrzej Król, inicjator tej niezapomnianej przygody kulturalnej.

Piotr Rusz,
Polskie Gimnazjum im. J. Słowackiego w Czeskim Cieszynie, kl. 4c

Jak w Mostach

Dom PZKO budowali

Wszyscy ubolewali, że nie ma własnego kąta, że trzeba wynajmować salę, albo spotykać się w domach. Dlatego zdecydowano się na tę budowę – wspomina Maria Mrózek, wdowa po architekcie Romanie Mrózk, budowniczym Domu PZKO w Czeskim Cieszynie-Mostach przy ul. Jasnej. Właśnie mija 40 lat od jego otwarcia. Z tej okazji działacze przygotowują wielką imprezę – RockMosteczek.



• Marek Dywor (od lewej), Alfred Kubiena, Maria Mrózek i Marcin Mrózek oglądają kroniki MK PZKO w Czeskim Cieszynie-Mostach. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

Łukasz Klimaniec

Zacznijmy od pierwszej strony mosteckiej kroniki starannie zapisanej ręką Romana Mrózka, architekta i jednego z głównych budowniczych Domu PZKO w Czeskim Cieszynie-Mostach: „Początek był taki, że się nie było gdzie spotykać. Członkowie zarządu wyszukiwali działkę budowlaną, parcelę nr 508-nieżytek. Wystosowano dnia 13. 02. 1982 prośbę na Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Czeskim Cieszynie, która dnia 24. 02. 1982 wyraziła zgodę z budową Domu PZKO w Cz. Cieszynie-Mostach. Zaczęła się żmudna praca administracyjna oraz czyszczenie kłamek w urzędach. (...) Projekt budowlany był już gotowy w lipcu 1982. Zaczęły się następne biurokratyczne trudności i czyszczenie kłamek. Prace przygotowawcze, zwózka materiału oraz pierwszy wykop pod kamień węgielny był rozpoczęty 22 lipca 1982. Pozwolenie budowy było wydane po długich tarapatkach 11. 02. 1983. Budowaliśmy nasz dom długo. W lecie i także w zimie. Na koniec budowało się w dni świąteczne. Na sam koniec także w nocy, a to dlatego, aby budowę dokończyć w terminie 13 października 1984”.

Tu pały się krowy

Spotykamy się w domu rodziny Mrózków w Czeskim Cieszynie-Mostach przy ul. Jasnej, gdzie wszystko się zaczęło. Maria Mrózek, wdowa po Romanie Mrózk, jej syn Marcin, Alfred Kubiena, który ponad 40 lat temu był obecny przy decyzjach w sprawie budowy Domu PZKO, a także Marek Dywor, obecny prezes mosteckiego koła. Oglądamy zdjęcia i kroniki. Pani Maria opowiada, jak na początku lat 80. ludzie wygnani przez szkody górnicze z Łąk, Dąbro-

wy czy Stonawy zaczęli się sprowadzać w to miejsce.

– Wcześniej tu były pastwiska, pały się krowy, nie było porządnej drogi, jedynie ścieżka. My byliśmy pierwsi, którzy zaczęli się tu budować. Przeprowadziliśmy się z Dąbrówki. Tam było PZKO, które miało swoją siedzibę w budynku polskiej szkoły. Gdy tu przyjechalśmy, miejscowi działacze PZKO z panią Heleną Michejdą na czele pięknie o nas zadbałi. Działalność rozwijała się, ale nie było siedziby, dlatego ludzie spotykali się po domach – wspomina pani Maria.

Alfred Kubiena, którego szkody górnicze zmusiły do wyprowadzki ze Stonawy, przyznaje że początki w Mostach nie były łatwe. – Nie było tutaj drogi, kanalizacji oraz wody. Dom wybudowałem łapiąc deszczówkę – opowiada.

Polska społeczność zrzeszona w PZKO w Mostach swoje imprezy organizowała w Domu Kultury (dziś znajduje się tu sklep z motocyklami – przyp. red.), a mniejsze wydarzenia odbywały się w domach.

– Wszyscy ubolewali, że nie ma się gdzie schodzić, że nie mamy swojego kąta, że trzeba wynajmować salę. Mój mąż był architektem i pracował wtedy w Urzędzie Miejskim w Hawierzowie. Wiedział, jak się do budowy zabrać – przyznaje pani Maria.

Tysiące godzin na budowie

Pierwsze rozmowy o potrzebie budowy Domu PZKO zaczęły się w 1981 roku. Decyzja zapadła jednak rok później na zebraniu w Domu Kultury.

– Zapal był ogromny. Ludzie, którzy tu działali, byli zapalczykami. To była radość tu przychodzić, robić coś i działać. Ale brakowało nam własnego miejsca, więc zdecydowaliśmy się na budowę. Było trudno, bo nie było finansów – przyznaje Alfred Kubiena.

Pieniądze na budowę zbierano podczas imprez organizowanych przez koło, pomagali też darczyńcy z Czeskiego Cieszyna i okolic oraz inne koła PZKO, które przekazywały datki na ten cel w zależności od swoich możliwości finansowych. Prace rozpoczęły się w lipcu 1982 roku. Brali w nich udział mieszkańcy Mostów, a także Osiedla, Ligoty, Mistrzowic i Centrum. W kronice mosteckiej PZKO w wykazie społecznych budowniczych Domu PZKO figuruje aż 111 osób.

Marcin Mrózek, który miał wtedy 11 lat, przychodził codziennie na budowę i sumiennie odnotowywał pracujące osoby.

– Panowie pracowali na budowie, a panie krzątały się w kuchni. Miałem taki zeszyt i zapisywałem, kto i ile godzin pracował. Każdego dnia było 10-15 osób, a niekiedy i 20 – zaznacza. Według tego wykazu, do rekordzistów należeli Karol Hóta (2387 przepracowanych społecznie godzin przy budowie Domu PZKO), Józef Branny, ówczesny prezes MK PZKO w Czeskim Cieszynie-Mostach (2071), Roman Mrózek (1927), Zygmunt Trombik (1851), Władysław Solczyk (1806), Alojzy Chlebus (1491), Emil Bartel (1385), Karol Liszturny (1376) i Rudolf Böhm (1057).

– Od 1982 roku mój mąż, jak tylko przyszedł z pracy, to teżkę zostawiał na schodach i siedział na budowie. I wracał dopiero wieczorem. I tak całe dwa lata – dodaje pani Maria.

20 lat przedniej działalności

Projekt Domu PZKO z początku był całkiem inny, miał być większy. Ale mosteczanie zaczęli się zastanawiać, skąd wziąć pieniądze na budowę, a była radość tu przychodzić, robić coś i działać. Ale brakowało nam własnego miejsca, więc zdecydowaliśmy się na budowę. Było trudno, bo nie było finansów – przyznaje Alfred Kubiena.

Czas na RockMosteczek!

Z okazji 40-lecia Domu PZKO w sobotę 16 listopada w siedzibie MK PZKO w Czeskim Cieszynie-Mostach odbędzie się wielkie świętowanie. Od 10.00 do 15.00 zaplanowano Dzień Otwartych Drzwi, podczas którego będzie można obejrzeć wyremontowane już pomieszczenia, zobaczyć historyczne zdjęcia i obejrzeć kroniki. Od 12.00 rozpocznie się kosztowne specjalów z grilla oraz domowych kolaczy. Podczas całego dnia będzie można delektować się smakowkami z grilla OFYR (hamburger, karkówka, oscypki itp.), które będzie przygotowywał mistrz kuchni Mateusz Wojnar. Od 17.00 zacnie się RockMosteczek. O 18.30 wystąpią Glazy, a o 20.30 Arzia, a Rockotekę z polskimi przebojami poprowadzi DJ Roman Młynek. **Bilety w cenie 350 koron (w cenie danie z grilla) można zamawiać mailowo: marek.dywor@seznam.cz lub pod nr. tel. +420 776 251 211.**

urodzinowe przyjęcie, na którym bawiło się ok. 60 osób.

Otwarcie Domu PZKO w Czeskim Cieszynie-Mostach odbyło się 13 października 1984 roku. Pojawili się goście z Polski, był koncert chóru, wręczono odznaczenia ZG PZKO i wielka gościna.

– Pamiętam, że Erwin Suchanek ofiarował na tę okazję swiniaka – uśmiecha się Alfred Kubiena.

Itak mosteczanie zbudowali dom, który służył im bardzo dobrze przez kolejne lata. Organizowane w nim były wystawy – prac ręcznych (haft), wszystko o młodzie, jesienne wystawy plonów, bale, kolejne Dni Kobiet, smażenie jajecznicy, wigilijki. Słowem, sielanka.

– Musieliśmy się też nauczyć pisać projekty, by otrzymać dotacje – mówi Marek Dywor. W efekcie koło zdobyło pieniądze z polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych na kompleksowy remont kuchni, przebudowę zaplecza technicznego i higienicznego dużej sali, a teraz blisko 1,4 mln złotych na remont dachu i sifitu, izolację fundamentów, ogrzewanie, instalację ogrzewania, a także wymianę okien i drzwi. Dzięki temu przyszłość 40-letniego obiektu rysuje się w jasnych barwach.

– Miałem obawy, czy ten dom nie zniknie, bo zmarli członkowie, którzy tu budowali, imprez było coraz mniej, mnie siły opuszczały, były też inne obowiązki. A ten dom musi żyć! Tymczasem, kiedy był nieużytkowany, to stawał się coraz bardziej zaniedbany – podkreśla Alfred Kubiena.

Bardzo dobra zmiana

Lepsze czasy dla koła i Domu PZKO zaczęły się wraz z przyjsciem młodszego pokolenia. Choć Marcin Mrózek i Marek Dywor uśmiechają się na słowo „młodszego”, to jednak ich entuzjazm i pomysły sprawiły, że siedziba MK PZKO przy ul. Jasnej otrzymała nowe życie.

– Kiedy Marek zachęcał, był reaktywny do działalności, zadałem pytanie: ale dla kogo? Przecież nikogo tu nie ma. Tymczasem Marek przyszedł z myślą, że ściąganie tu ludzi polskiej narodowości z okolicy, którzy chcą działać, ale nie mają swojej siedziby – wyjaśnia Marcin Mrózek.

Marek Dywor, wybrany prezesem w 2020 roku, postanowił zachęcić do działania ludzi, z którymi współpracował w Macierzy Szkolnej i znajomych, którzy wcześniej formalnie nie byli członkami PZKO.

– Wiem, że ci ludzie wiele potrafią, mają chęć zrobić coś fajnego i potrafią się bawić. Udało się ścią-

gnąć pięć, sześć rodzinnych par i coś rozkręcić – stwierdza.

Jednocześnie stanął przed wyzwaniem ratowania budynku, który wymagał remontu. Dzięki zaangażowaniu członków koła na początek wyremontowane zostały hol oraz górna sala, gdzie ułożono nowy sufit z kasetonów i przeprowadzono renowację parkietu. Odnowione zostały toalety, a dolna sala otrzymała odświeżoną szatę – zniknęły drewniana boazeria i niedziałający kominek.

– Miałem się też nauczyć pisać projekty, by otrzymać dotacje – mówi Marek Dywor. W efekcie koło zdobyło pieniądze z polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych na kompleksowy remont kuchni, przebudowę zaplecza technicznego i higienicznego dużej sali, a teraz blisko 1,4 mln złotych na remont dachu i sifitu, izolację fundamentów, ogrzewanie, instalację ogrzewania, a także wymianę okien i drzwi. Dzięki temu przyszłość 40-letniego obiektu rysuje się w jasnych barwach.

Dziś Dom PZKO w Czeskim Cieszynie-Mostach jest wykorzystywany na organizowanie m.in. „Wakacji na Zaolziu”, spotkań ze znanymi mi gośćmi (rok temu gościli w nim marszałek Senatu RP Małgorzata Kidawa-Błońska, a także pełnomocnik rządu ds. Polonii i Polaków za Granicą Jan Dziędziczak), chętnie zaglądają tu członkowie Międzynarodowego Motocyklowego Rajdu Kataryńskiego, wróciły tradycyjne bale, smażenie jajecznicy i inne akcje. Dom PZKO jest wynajmowany na imprezy okolicznościowe, bo jego położenie, parking i zielony teren wokół sprzyjają takim wydarzeniom.

– Teraz nasza siedziba znowu ożyła, a imprez jest dużo – zgadza się Marek Dywor. – Myślę jednak o tym, żeby nie „przegrzać”, czyli nie robić imprez za często, żeby ludzi nie znudzić – zwraca uwagę. Każdy jednak wie, że w Domu PZKO w Czeskim Cieszynie-Mostach zabawa zawsze jest świetna. Dowód? Choć jeszcze zapisy na Bał na Mosteczeko 2025 nie zostały oficjalnie ogłoszone, goście już zarezerwowali trzy stoły na tę zabawę.

Sztuka pisania pożegnań

Życie człowieka pełne jest ważnych dla niego zdarzeń, decyzji, dokonań, sukcesów i porażek. Jak to wszystko zawrzeć w trzech czy pięciu słowach, gdy trzeba podsumować ziemską drogę zmarłego? Językoznawcy twierdzą, że napisanie dobrego epitafium to prawdziwa sztuka.

Polska Agencja Prasowa

Epitafia to krótkie frazy, przeważnie trzy- czy pięciowyrzowe nawiązujące do życia zmarłego, opisujące jego dokonania, osobowość, wartości przez niego wyznawane. Rozmiar epitafium jest ograniczony miejscem na nagrobku, przeważnie składa się ono tylko z kilku wyrazów. Spacerując cmentarnymi alejami można spotkać różne rodzaje epitafium, najczęściej utrzymanych w podniosłym lub wręcz patetycznym tonie, rzadziej mają one wydźwięk bardzo osobisty czy humorystyczny, jak np. epitafium na pomniku Tadeusza Płucińskiego: „Na wieki wieków amant” czy spotykane często epitafium „I to by było na tyle”.

»Żeby innych zapalić, trzeba samemu płonąć«

Najbardziej znane, za sprawą mediów, są epitafia z grobów sławnych osób. Na grobie prof. Zbigniewa Rełigi widnieje napis „Żeby innych zapalić, trzeba samemu płonąć”, u Mai Berezowskiej – „Radość życia sławiła sztuką swoją”, pierwszy dowódcą jednostki wojskowej GROM Sławomir Petelicki został uczczony napisem „Siła i honor”, Kamila Skolimowska, mistrzyni olimpijska – „Ochodzimy – mówi Marek Dywor. W efekcie koło zdobyło pieniądze z polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych na kompleksowy remont kuchni, przebudowę zaplecza technicznego i higienicznego dużej sali, a teraz blisko 1,4 mln złotych na remont dachu i sifitu, izolację fundamentów, ogrzewanie, instalację ogrzewania, a także wymianę okien i drzwi. Dzięki temu przyszłość 40-letniego obiektu rysuje się w jasnych barwach.

Historia epitafium jest bardzo stara. Pierwsze znane sentencje nagrobne pojawiły się w starożytnej Grecji. Sławy one męstwo oraz ducha walki poległych wojowników. Miały formę dwuwierszów strof. W kolejnych latach na pomnikach zmarłych, przeważnie ludzi bogatych, pojawiały się krótkie i zwieszłe utwory literackie, które w sposób

uroczysty wychwalały i uwypuklały szlachetne cechy zmarłego.

W antycznym Rzymie cmentarze znajdowały się poza murami miast, przy głównych drogach. Napisy upamiętniające zmarłych na pomnikach i nagrobkach miały trafić do rodziny i przyjaciół, ale także do przechodzących obok, obcych ludzi.

Sentencje nagrobne były popularne również i w chrześcijańskiej Europie, przeważnie się umieszczały na grobach cytaty z Biblii. W średniowieczu najczęściej pojawiały się epitafia tradycyjne, nawiązujące do formuły „Memento Mori”. W okresie renesansu i poprzez kolejne epoki forma epitafium rozszerzała się literacko i językowo.

Walczący za słuszną sprawę

Najstarsze w Polsce epitafium zostało odkryte w 1959 r. w archikatedrze gnieźnieńskiej na płycie nagrobnej. Wiersz składa się z czterech wersów, częściowo nieczytelnych z powodu sępań na płycie. Historycy datują ten tekst na pierwsze lata XI w.

W okresach zaborów epitafia były wawoalowanymi przekazami historycznymi. Nie można było napisać „powstaniec” (listopadowy, styczniowy) czy „walczyl za wolność ojczyzny”, pisano więc na nagrobkach „walczyl za słuszną sprawę”. W latach PRL, gdy cenzura i służby z nią związane były czule na nieporadne politycznie epitafia, starano się to obchodzić. Gdy powstał symboliczny grób ofiary zbrodni katyńskiej umieszczano na nim sentencję „Zmarł na wschodzie”. To stwierdzenie połączone z datą z wiosny 1940 r. było czytelnym przekazem dla większości osób. Innym przykładem była sentencja „Zmarł w Iranie w 1942 r.”. Większość osób wiedziała, że chodzi o osobę ewakuowaną ze Związku Radzieckiego z armią gen. Andersa.

Bóg jej przyłożył wieczny stempel...

Epitafia były też czasami traktowane z przyrzuceniem oka i stanowiły pole do zabawy. W swym dorobku takie dzieła miało sporo wybitnych literatów, m.in. Brzechwa, Tuwim, Hemar.

– Pisarka Wanda Chotomska, która na początku lat 50. zaczęła



• Grób Marka Kotańskiego na Powązkach Wojskowych w Warszawie. Znajdziemy na nim epitafium: „Tu leży człowiek, który pomagał ludziom”. Fot. Wikipedia

pracować w redakcji „Świata Młodych”, opowiadała nam, że tak jak były sezony na limeriky, grę półsłówkę czy układanie bajeczek, tak był sezon i na epitafia. W jej redakcji pewnej wiosny, a może lata, nastąpił prawdziwy szal układania napisów nagrobnych – napisały Anna Bikont i Joanna Szczesna w książce „Epitafia, czyli uroki roztaczane przez niektóre zwłoki” (1998). – Krystyna Garwolińska, Miron Białoszewski i ja, wszyscy z działu literackiego, stworzyliśmy, na wzór i podobieństwo trójki murarskich, coś na kształt trójki rymarskiej. I w ciągu

kilku miesięcy zrymowaliśmy nagrobki dla kilkudziesięciu osób: koleżanki i kolegów z pracy, a też dla dziennikarzy z redakcji „Pokolenia” i „Nowej Wsi” mieszczących się po sąsiedzku, w tym samym baraku na ulicy Dworkowej – wspominała Chotomska w książce Anny Bikont i Joanny Szczesnej.

– Niektórym denatom, zwłaszcza przełożonym, a też osobnikom pozbawionym poczucia humoru, na wszelki wypadek nie pokazywaliśmy ich epitafium. Ale niektórzy nie mieli wyjścia – musieli się śmiać. Jak Krystyna Garwolińska, która po

wyjściu za mąż za swego redakcyjnego kolegę (i zwierzchnika zresztą) Leszka Błaszczyka. Białoszewski był świadkiem na ich ślubie, taki oto dostała prezencik. „Teraz ją kryje grobu płaszczki, tak jak za życia krył ją Błaszczyk”. Wiele stworzonych wówczas epitafium wymaga dziś przypisów, ale za to kiedy już wiadomo, o co chodzi, pełnym blaskiem lśni ich uroda. Prawda, że wydał się informacja, iż do bohaterki tego nagrobka chodziło się po pieczętki na dokumentach – „Tutaj spoczywa Maria Rempel, Bóg jej przyłożył wieczny stempel” – pisały autorki książki. ▽

Fundament jest już gotowy

Na cmentarzu w Karwinie-Kopalniach trwają prace konserwatorskie związane z renowacją pomnika i grobowca, w którym spoczywają polscy górnicy, ofiary katastrofy w kopalni Hohenegger.

Fundament jest już gotowy, instalacja metalowego krzyża, odrestaurowanego w Warszawie, zaplanowana jest na listopad. Aktualnie pracują nad nim trzej konserwatorzy zabytków – informuje Stanisław Kólek ze Stowarzyszenia „Olza Pro”.

Prace konserwatorskie są prowadzone od września. To przedsięwzięcie w ramach programu Instytutu „Polonika” z projektu, którego operatorem jest cieszyńska Fundacja Volens, partner Kongresu Polaków w RC. Nadzorują je Marta i Witold Butkiewiczowie, wysokiej klasy specjaliści w zakresie konserwacji zabytków. Wspiera ich grono członków Stowarzyszenia „Olza Pro”.

Pomnik z tablicą, na której znajdują się 34 nazwiska polskich górników, ofiar wypadku z 1895 roku w kopalni Hohenegger, jest frag-



• Miejsce pochówku polskich górników już niebawem zyska godny wygląd. (kdm) Fot. mat. Olza Pro

Powołania
Probierza

Selekcjoner piłkarskiej reprezentacji Polski ogłosił powołania na najbliższe zgrupowanie przed listopadowymi meczami w Lidze Narodów (15 listopada na wyjeździe z Portugalią, 18 listopada w Warszawie ze Szkocją). W kadrze znalazło się 29 piłkarzy, w tym debiutanci z Lecha Poznań – Michał Gurgul i Antoni Kozubal. Biało-czerwoni na chwilę obecną zajmują trzecią lokatę w tabeli grupy A Ligi Narodów (4 pkt.), tracąc trzy punkty do wicelidera Chorwacji i sześć do prowadzącej Portugalii. Stawkę grupy A zamyka z dorobkiem zaledwie 1 punktu reprezentacja Szwecji.

Kadra Polski

Bramkarze: Marcin Bułka, Bartosz Dragowski, Łukasz Skorupski, Bartosz Mrozek
Obroncy: Jan Bednarek, Michał Gurgul, Bartosz Bereszyński, Jakub Kiwior, Tymoteusz Puchacz, Kamil Piątkowski, Sebastian Wałukiewicz
Pomocnicy: Mateusz Bogusz, Przemysław Frankowski, Jakub Kamiński, Bartosz Kapustka, Antoni Kozubal, Dominik Marczuk, Jakub Moder, Taras Romanczuk, Bartosz Słisz, Sebastian Zmąrska, Nicola Zalewski, Piotr Zieliński
Napastnicy: Adam Buksa, Kacper Kozłowski, Robert Lewandowski, Krzysztof Piątek, Karol Świdwski, Kacper Urbański. (jb)

Koszulka z numerem
23 nieśmiertelna

● Jiří Polanský w czasach aktywnej gry w barwach Trzyńca. Fot. MARIAN JEŻOWICZ

Jiří Polanský, jedna z klubowych ikon Stalowników Trzynieć, doczeka się pięknych podziękowań ze strony władz sześciokrotnego mistrza RC. Jego koszulka z numerem 23 zawiśnie w prestiżowej przestrzeni Werk Areny, obok innych wymienionych hokeistów – Jana Peterka, Richarda Krála, Lubomíra Sekeráša i Radka Bonka.

na Morawy Południowe, a dokładniej do malowniczej miejscowości Bulhary, swój benefis w ukończonej Werku Arenie chce potraktować bardzo uroczysto. Na czwartek 28 listopada, w przedmeczowym Stalowników z Ołomuńcem, zaplanowane jest spotkanie z fanami w Trzyńcu, a także konferencja prasowa. W derbach Trzyńca z Ołomuńcem były gwiazdor drużyny będzie trzymany w trybunach za „swoich”. Stalownicy w tym sezonie spisują się poniżej oczekiwań, a więc obecność Polanskiego będzie dodatkową karzą dla zespołu, by w prestiżowej konfrontacji z Ołomuńcem odpalił petardę.

Polanský. – To największa nobilitacja, wiedząc, że pamiętają o tobie również po zakończeniu aktywnej kariery – dodał były znakomity napastnik, który w barwach Trzyńca zdobył 218 bramek i zaliczył 323 asysty. Kibice zapamiętali „Polde” nie tylko jako świetnie wyszkolonego technicznie napastnika, który potrafił zaskoczyć bramkarza niematką, ale też jako doświadczonego człowieka. Polanský zawsze znajdował czas na luźne pogawędki z fanami, a w kontaktach z dziennikarzami też był bardzo otwarty.

Polanský, który po zakończeniu kariery przeprowadził się z rodziną

6 listopada, znowu symbolicznie – od godz. 23.23.

42-letni Jiří Polanský zaskarbił sobie serca kibiców w trakcie całej swojej kariery. Przełomem dla niego, a także drużyny Trzyńca był pierwszy, historyczny dla klubu złoty medal ekstraligi wywalczony w sezonie 2010/2011. Trzyńczanie w finale pokonali wówczas sąsiada z Witkowic, a popularny „Polda” należał do kluczowych postaci trzynieckiego zespołu.

– Jestem wzruszony do łez, dziękuję bardzo za pamięć i wyróżnienie. Dla mnie to piękne ukoronowanie kariery – stwierdził na gorąco

Janusz Bittmar

Uroczysta ceremonia odbędzie się 29 listopada, symbolicznie w ramach 23. kolejki Tipsport Ekstraligi, w której Stalownicy zmierzą się z Werkiem Areny w derbach z Ołomuńcem. Cena biletu na ten mecz, też została określona symbolicznie – i wynosi 230 koron. Wiele wskazuje na to, że bilety na derby z Ołomuńcem rozejdą się jak ciepłe bułeczki. Sprzedaż ruszyła w środę

Czas na ringo!

Miłośnicy ringo szlifują formę do zbliżającej się kolejnej edycji Bórkowskiego Turnieju Ringo im. Milana Walacha. 14. edycja turnieju organizowanego przez MK PZKO Cz. Cieszyn-Centrum i Osiedle oraz Stowarzyszenie Miłośników Polskiej w RC odbędzie się 30 listopada w hali sportowej Gimna-

zjum J. Bozka w Cz. Cieszynie, przy ul. Frydeckiej 30. Początek rywalizacji o godz. 8.30.

Jak informują organizatorzy, w turnieju mogą wystartować zespoły trzyosobowe, w składzie drużyny musi być przynajmniej jedna osoba płci pięknej. O medal ekwidypowalczą w dwóch kategoriach wiekowych – do lat 13 i od lat 14.

Opłata startowa dla ekipy wynosi 200 koron.

Zgłoszenia przyjmowane są do 26 listopada drogą elektroniczną, adres: ringo@smprc.cz. W zgłoszeniu należy podać nazwę drużyny, kategorię wiekową uczestników i kontakt telefoniczny do kapitana. Wszelkich dodatkowych informacji udzieli szef imprezy, Stanisław Franek, tel. 773 744 971.

W SKRÓCIE

DO SETKI ZABRAKŁO JEDNEJ BRAMKI. Robert Lewandowski zdobył dwie bramki i ma ich już 99 w piłkarskiej Lidze Mistrzów, a jego Barcelona pokonała w Belgradzie Crveną Zvezdu 5:2 w 4. kolejce. W klasyfikacji wszech czasów LM jest tylko dwóch piłkarzy skuteczniejszych od Polaka: Portugalczyk Cristiano Ronaldo – 140 bramek i Argentczyk Lionel Messi – 129. Obaj występują obecnie poza Europą.
WINIARSKI POZOSTAJE ZA STEREM SIATKARZY NIEMIEC. Michał Winiarski, były reprezentant Polski, a obecnie trener wicemistrza Polski Aluronu CMC Warty Zawiercie, pozostanie szkoleniowcem reprezentacji Niemiec siatkarzy do 2028 roku – poinformowała w środę niemiecka federacja. Winiarski prowadzi Niemców od 2022 roku.

BEZ ŻYWI W LILLEHAMMER. Thomas Thurnbichler, trener reprezentacji Polski w skokach narciarskich, podał skład drużyny na inauguracyjny konkurs sezonu 2024/2025 w Lillehammer (22-24 listopada). W kadrze znaleźli się Dawid Kubacki, Paweł Wąsek, Aleksander Zniszczoł, Kamil Stoch i Maciej Kot. Zabrakło niespodziewanie Piotra Żyły. (jb, PAP)

OFERTA

PIŁKA NOŻNA – CHANCE LIGA: Banik Ostrawa – Dukla Praga (sob., 13.30), Slavia Praga – MFK Karwina (niedz., 18.30). **MŚLF:** Trzyńca – Znojmo (sob., 10.15), Karwina B – Blansko (niedz., 10.15). **IV LIGA-gr.**

F: Bilowec – Hawierzów (sob., 14.00), Bogumin – Frydlant n. O. (niedz., 14.00). **MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA:** Cz. Cieszyn – Herzmanice (sob., 10.15), Raszkowice – Stonawa (sob., 14.00), Bruntal – Sl. Orłowa

(niedz., 14.00). **IA KLASA-gr. B:** L. Piotrowice – Jablonków (sob., 13.30), Śmitowice – Liskowice, Ostrawica – Sucha Górna (sob., 14.00), Bystrzyca – Olbrachnice (niedz., 13.30). **IB KLASA-gr. C:** I. Piotrowice – Cierlic-

ko 2022, Sedliszczce – Nydek, Żuków Górny – Oldrzychowice (sob., 14.00). **MP KARWIŃSKIEGO:** Sucha Górna B – V. Bogumin (niedz., 10.00). **MP FRYDEK-MISTEK:** Pržno – Mosty k. J. (sob., 12.00), Milików – Bukowice,

Toszonowice – Śmitowice B/Niebor B (sob., 13.30), Nawisz – Wojkowice (sob., 14.00). **HOKEJ – II LIGA-gr. wschodnia:** Wyszaków – AZ Hawierzów (sob., 15.00).

pre-teksty i kon-teksty /342/



Krzysztof Łecki

Pseudodziennikarstwo

„Czy we wspólnym zabiegamy i zdigitalizowanym świecie jest jeszcze miejsce na dziennikarstwo ze znakiem jakości?” – zastanawiano się na niedawnym VII Światowym Forum Mediów Polonijnych. No cóż, tytuł tego felietonu wygląda na neologizm, ale nie pochodzi ze świata turystycznej poezji.

Powstał pewnie na korytarzach jakiejś redakcji, a jego autorem/autorką jest być może ktoś, komu właśnie zamknięto drogę do bardziej ambitnych dziennikarskich zamierzeń. I skazano na codzienną, bezsensowną medialną siećkę. Usprawiedliwiający ów wyrok – czy to wprost, czy nie wprost – dennym gustem potencjalnych (i pożądanymi) czytelników/czytelniczek. I tak z redakcyjnych korytarzy czy znad klawiaturowych trafiło „Gównodziennikarstwo” na okładkę książki.

Ale zacznijmy od filmu, filmowej sceny. Nakręcony kilkanaście lat temu „Stan gry” Kevina Macdonalda – mimo gwiazdorskiej obsady (Russell Crowe, Ben Affleck czy Helen Mirren) – wielkiej kariery w kinach nie zrobił. (Krytyk filmowy Michał Walkiewicz „Stanem gry” zachwycony – pisał, że trzyma kciuki za sukces filmu w naszych domach; dołączam też do tego życzenia). Niemniej pewne pytania, co do kinowych losów „Stanu gry” nasuwają się same. Czyżby motywy dziennikarstwa prowadzącego śledztwo przeciw przekrętom tak charakterystycznym dla świata polityki już zostały? Czy takie klasyczne już dzisiaj filmy, jak „Wszyscy ludzie prezidenta”, „Syndykat Zbrodni” czy wreszcie seriale popularne jak „House of Cards” na tyle zapełniły już zbiorową wyobraźnię, że „Stan gry” już się w niej zmieścił? Film z ciekawą intrygą, której nawet zarysu nie zdradzę – polecam. No dobra, powiem może tylko tyle, że tem jest dochodzenie komisji śledczej w sprawie kontraktów zleconych przez Departament Obrony pewnej firmie prywatnej.

W ubiegłorocznej edycji padł rekord w liczbie zgłoszonych drużyn. W turnieju rywalizowało 48 zawodników w szesnastu trzyosobowych drużynach w dwóch kategoriach wiekowych. Najlepszą ekipą w kategorii do lat 13 okazały się Piskłęta z PSP w Wędrzynie, w kategorii powyżej 14 lat triumf święciła rodzinna drużyna Richterów i Romanów. (jb)

W Jabłonkowie niedzielne obchody wydarzeń z 11 listopada 1918 roku zostaną połączone z uroczystym odsłonięciem odnowionego pomnika Legionistów Polskich na miejscowym cmentarzu, które nastąpi o godz. 15.30. Godzinę wcześniej w kościele parafialnym zostanie odprawiona msza święta za Ojczyznę, zaś po od-

Dokończenie ze str. 1

słonięciu pomnika w Domu PZKO odbędzie się patriotyczna biesiada. – W ten sposób uczymy tę ważną dla nas, Polaków, datę w historii Polski – zaznaczyli jabłonkowscy PZKO-wcy. Również koło PZKO w Karwinie-Raju należy do tych miejscowych kół, które świętowania odzyskania przez Polskę niepodległości uważają za swój patriotyczny obowiązek. – Co roku przypominamy sobie to święto. W minionych latach jego



W tym felietonie idzie mi jednak tylko o jeden z wątków, który się w „Stanie gry” pojawia, a który wiąże się z tytułem niniejszego felietonu. To rozmowa (kłótnia, gwałtowny spór) redaktorki naczelnej „The Washington Globe” Cameron Lynne (granej przez Helen Mirren) z pracującym w tym piśmie znanym, doświadczonym dziennikarzem śledczym Calem McAffreym (gra do Russell Crowe):

„CL: – Wiem, że cię wczoraj postrelono i że powinien być jak miód, przygotować ci kubek kakao. Ale jestem piekielnie wściekła! Uznałicie, że to (nagrośnienie) przez medialną konkurencję seksafaż z kongresmenem w roli głównej) nie zainteresuje naszych czytelników, że to żadna wiadomość („Kelnerka wylewa zmyje na kongresmena”)?”

CMcA: – Nie wierzę tej dziewczynie za grosz. Nie jest wiarygodna. Próbowaliśmy sprzedać nam erotyczne zdjęcia roznieśliżowanej zmarłej przyjaciółki.

CL: – A my byśmy jej wydrukowali, dlaczego nie mieliśmy ich wydrukować?

CMcA: – I ona, ta kelnerka, przychodzi z udasem z informacją o sek-saferze z udziałem tej przyjaciółki i kongresmena...

CL: – To sensacja na pierwszej stronie. Kongresmen zaprzecza.

Mamy zatem drugi sensacyjny materiał, następny temat. I wtedy jedno z nich pęka. I mamy kolejny temat. I ludzie czytają to u nas, w naszej gazecie, bo my opublikowaliśmy to jako pierwsi. No chyba, że nie opublikowaliśmy... Zaraz, naprawdę nie opublikowaliśmy, bo jakiś debil uznał, że to nie nasze klimaty, że to poniżej naszej godności.

CMcA: Spójrz na nią! Popatrz tylko! Przecież to sprawa uboczna. Element kampanii oszczerstw. Koncerny chcą w ten sposób zniszczyć kongresmena, który wchodzi im w drogę.

CL: – Dla mnie istotną sprawą jest marna sprzedaż tej cholerniej gazety! To cholerna pismo tonie! Mam nowego właściciela, nowy zarząd przed którym odpowiadamy. A ich interesuje tylko zysk, sprzedaż, a nie etyka, czyjeś widzimisię. Jak mam im powiedzieć, że zostaliśmy w tyle z aferą, którą nasza gazeta podjęła pierwsza? Publikujemy wszystko, co mamy. Dzisiaj.

CMcA: – Nie rób tego, nie możesz tego zrobić.

CL: Dlaczego?

CMcA: – Jeżeli to zrobisz, spłosisz informatora, a my nie dowiemy się, co było dalej.

CL: – Mam to gdzieś. Tekst idzie do druku. Dzisiaj!”

W filmie, jak to na kinowym ekranie, reporter wraz ze swoją pogmagierką Dellą Frye (graną przez

Rachel McAdams) nie idzie na kompromis i śledztwo toczy się nadal...

A jak jest w dziennikarskim życiu? Życiu, które – jak to życie – nie jest bajką, ani nawet filmem? Gdzie są wielkie plany i ambicje dotarcia do prawdy? A gdzie biznesowy wymóg, w internetowym wydaniu „Gazety Wrocławskiej” zatyłowana: „Wrocław: Libacja na skwerku” ma już swoje miejsce w Wikipedii, żyje w wirtualnej przestrzeni jako mem i viral. Oto cały, dwuzdaniowy tekst notki: „Policjanci dostali dzisiaj zgłoszenie, że na skwerku w jednym z wrocławskich parków grupa mężczyzn pije alkohol. Gdy funkcjonariusze przyjechali na miejsce, okazało się, że nikogo tam nie ma”.

Ktoś powie, że w filmie „Stan gry” chodziło o wielką polityczną sensację, gdy w nocce z „Gazety Wrocławskiej”, głównie o sprostanie wyśrubowanym normom zadanym młodej dziennikarce przez przełożonych. Niemniej efekt jest ten sam – robienie z medialnych przekazów omdżdżającej papki. Jeśli taka będzie „nieublagana” logika rozwoju przestrzeni medialnej, to nawet strach zapytać: gdzie jest dno? ▲

Dobra, na koniec wspomnę o książce. Idzie o tom „Gównodziennikarstwo. Dlaczego w polskich mediach pracuje się tak źle?” Pauliny Januszewskiej (Wydawnictwo Krytyki

podległości zainicjowanych przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” i Polski Komitet Olimpijski. Impreza udziału każdy, pamiętając o czerwonych i białych elementach ubioru. Na uczestników czekają upominki ufundowane przez Konsulat Generalny RP w Ostrowie.

Do wspólnego pokonania dystansu 1918 metrów zaprasza także Polskie Towarzystwo Turystyczno-Sportowe „Beskid Śląski”.

Politycznej Warszawa 2024). Podbieram z niej – jak w przypadku „Stany gry” – jeden tylko wątek: medialne nastawienie na choćby tylko pozorną sensację. I ilustrację, do czego taka „filozofia” robienia mediów prowadzi. Nie musiałbym zresztą w tym celu sięgać do książki Januszewskiej – notka zamieszczona w internetowym wydaniu „Gazety Wrocławskiej” zatyłowana: „Wrocław: Libacja na skwerku” ma już swoje miejsce w Wikipedii, żyje w wirtualnej przestrzeni jako mem i viral. Oto cały, dwuzdaniowy tekst notki: „Policjanci dostali dzisiaj zgłoszenie, że na skwerku w jednym z wrocławskich parków grupa mężczyzn pije alkohol. Gdy funkcjonariusze przyjechali na miejsce, okazało się, że nikogo tam nie ma”.

Ktoś powie, że w filmie „Stan gry” chodziło o wielką polityczną sensację, gdy w nocce z „Gazety Wrocławskiej”, głównie o sprostanie wyśrubowanym normom zadanym młodej dziennikarce przez przełożonych. Niemniej efekt jest ten sam – robienie z medialnych przekazów omdżdżającej papki. Jeśli taka będzie „nieublagana” logika rozwoju przestrzeni medialnej, to nawet strach zapytać: gdzie jest dno? ▲

Obchodzimy Narodowe Święto Niepodległości

Dokończenie ze str. 1

podległości zainicjowanych przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” i Polski Komitet Olimpijski. Impreza udziału każdy, pamiętając o czerwonych i białych elementach ubioru. Na uczestników czekają upominki ufundowane przez Konsulat Generalny RP w Ostrowie.

– Spotkamy się w poniedziałek 11 listopada o godzinie 14.00 przy moście Wolności na ul. Strzelniczej. Po drodze odwiedzimy pomnik Pod Wałką oraz przejdziemy przez rezerwat przyrody Łasek Miejski nad Puńcówką. Symbolicznym spacerem dołączymy do celebrowania tego święta w sportowy sposób – zachęcają przedstawiciele tego stowarzyszenia. Również ta inicjatywa odbywa się w ramach Polonijnych Biegów Niepodległości. (sch)



Córka trenera

Niedziela 10 listopada, godz. 22.25



PIĄTEK 8 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.35** Zakończaj się w Polsce. Praga Północ **7.00** Makłowicz w podróży. Podróż 1. Trentino - Alto Adige **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** W obiektywie Polonii. Wschód **11.30** Wszystko przed nami (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** M jak miłość (s.) **14.05** Polonia 24 **14.45** Bajki naszych rodziców. Marceli Szpak dziwi się światu **14.55** Dzwine przygody Koziołka Matołka **15.05** Baśnie i bajki polskie **15.30** Program informacyjny **16.00** Szansa na sukces. Opole 2025 **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Stacja innowacja **18.30** Całkiem niezła historia. Od losu nie uciekniesz **18.45** Panorama **19.10** Olą Polónia **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Na dobre i na złe (s.) **21.20** Na sygnale (s.) **22.10** Alternatywy 4 (s.) **23.10** Panorama.

SOBOTA 9 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.40** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **12.00** Panna z mokrą głową **13.00** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka (mag.) **13.30** Na dobre i na złe (s.) **14.30** Z gwiazdą przez świat. Maria Szablowska **15.25** Okrasa lamie przepisy. Gryzobranie w Borach Tucholskich **16.00** Kulturalni PL **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Szansa na sukces. Opole 2025. Anita Lipnicka **19.10** Laskowik & Malicki **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Ranczo 3 (s.) **22.15** Przyjaciele dla Michała Hochmana (koncert) **23.10** Teleexpress Weekend **23.30** To jest grane.

NIEDZIELA 10 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.40** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.00** Piękno utracone **11.35** Akademia życia. S. Cecylia Śmiech **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Słowo na niedzielę. Dwa pieniądze, czyli co zobaczył Jezus **13.00** Transmisja mszy świętej z kościoła pw. Trójcy Świętej w Janowie Podlaskim **14.15** Piłka nożna. Betclinc, mecz. Wisła Płock - Górnik Łęczna **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Jak nas widzą... **18.40** Daję słowo - Maciej Orłós (talk-show) **19.30** Program informacyjny **20.05** Za zasługi dla Polski i Polaków poza granicami kraju **21.30** Z gwiazdą przez świat. Paweł Stasiak (mag.) **22.25** Córka trenera (dramat obyczajowy).

PONIEDZIAŁEK 11 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.35** Z historii prawosławia w Polsce **7.00** Na tropie przypaw. Pikantnie i słodko **7.30** Pytanie na śniadanie **11.25** Olą Polónia **11.45** Narodowe Święto Niepodległości

ści **13.55** Za zasługi dla Polski i Polaków poza granicami kraju **15.30** Program informacyjny **15.55** Rzeczpospolita Reaktywacja **17.00** Teleexpress **17.15** Teleexpress Extra **17.45** Wrota Europy (dramat wojenny) **19.10** Nad Niemnem **19.30** Program informacyjny **20.00** Wydarzenie aktualne **1.05** Pamięć jest naszą ojczyzną **22.40** Koncert pieśni patriotycznych **23.10** Panorama **23.45** Dziennik regionów.

WTOREK 12 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.35** Pożyteczni.pl **7.00** Kuchenne recepty **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Nad Niemnem **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ranczo 3 (s.) **14.10** Hala odlotów (talk-show) **15.00** Zagadki zwycięzcom. Orzeł bielik **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Akcent wschodni **18.45** Panorama **19.10** Wilnoteka **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Ojciec Mateusz 28 (s.) **22.10** Wanda. Ostatnia z oddziału **23.10** Panorama **23.45** Dziennik regionów.

ŚRODA 13 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.35** Prywatne życie zwierząt II. Być tustym czy chudym **7.00** Okrasa lamie przepisy. Gryzobrание w Borach Tucholskich **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wilnoteka **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ojciec Mateusz 28 (s.) **14.05** Wanda. Ostatnia z oddziału **15.05** Animowanki. Rodzina Treffiłków **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Dzieci Syberii w Nowej Zelandii **18.45** Panorama **19.10** Hello Polonia **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** O mnie się nie martw 6 (s.) **22.15** Studio w kontakcie **23.10** Panorama **23.45** Dziennik regionów.

CZWARTEK 14 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.35** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **7.00** Górna półka smaku **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Hello Polonia **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** O mnie się nie martw 6 (s.) **14.05** Studio w kontakcie **14.50** Całkiem niezła historia. Od losu nie uciekniesz **15.05** Bajki naszych rodziców. Bajki pana Bałagana **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Zakończaj się w Polsce. Sławno (mag.) **18.45** Panorama **19.10** W obiektywie Polonii. Wschód **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** PitBull (s.) **22.15** Polonia 24 **22.50** Laskowik & Malicki (pr. rozr.) **23.10** Panorama **23.45** Dziennik regionów.

Nowy rządowy program współpracy z Polonią

Szef MSZ Radosław Sikorski poinformował w środę w Senacie, że do końca roku resort zaprezentuje rządowy program współpracy z Polakami za granicą. Zapowiedział zmiany dot. organizacji i finansowania wsparcia dla Polonii oraz zachęty do powrotu rodaków do kraju, studiów w Polsce i podejmowania tu pracy.

Ponadto Sikorski zapowiedział zmiany dotyczące przepisów o repatriacji i w ustawie o Karcie Polaka w kierunku „jednoznacznego spreycyzowania kryteriów uprawniających do jej otrzymania”, w trosce o bezpieczeństwo Polaków. Oceniał, że należy także rozważyć stworzenie rządowej agencji, która koordynowałaby fundusze polonijne, udzielała dotacji, ale też była z tego rozliczana, podlegając wszystkim procedurom kontrolnym, w tym ze strony Najwyższej Izby Kontroli.

Sikorski, przedstawiając w Senacie informację na temat polityki polonijnej przypomniał, że na politykę tę corocznie przeznaczają się blisko 600 mln zł, a środki te są rozproszone pomiędzy różne resorty i polityki sektorowe państwa.

Zaznaczył, że w 2024 roku z tej sumy kwotami po 160 milionów złotych dysponowały MEN i MSZ, choć w przypadku MSZ ponad 40 proc. środków jest przeznaczona na finansowanie polskich mediów nadających dla zagranicy. Wyliczył, że 85 mln zł trafiło do dyspozycji MSWiA, po 60 mln zł do KPRM i resortu nauki, a 10 milionów – do



Radosław Sikorski. Fot. ARC

Senatu. Zaznaczył, że na liście instytucji z funduszami na wsparcie Polonii są jeszcze MKiDN, IPN, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki.

– Wspólnie zadamy o to, aby pieniądze polskiego podatnika były wydatkowane racjonalnie i uczciwie. Środki na działalność polonijną muszą być przyznawane w sposób transparentny i oparty na niezależnej ocenie ekspertów. Potrzebujemy partnerskiej relacji z przedstawicielami Polonii, korzystnej jednocześnie dla środowisk polonijnych i dla kraju. Polskie państwo powinno organizację polonijną wspierać, a nie bezwarunkowo utrzymywać. Z pewnością zgodzamy się w tym zakresie z paniami senatorkami i panami senatorami – mówił w Senacie szef MSZ.

Zdaniem ministra konieczna jest także zmiana instrumentów współprac

pracy z diasporą. – Dziś inna jest Polska, inna jest Polonia, a zatem relacje pomiędzy nimi nie mogą być takie same jak były 20, 30 czy 100 lat temu – powiedział. Oceniał, że Polska przestała być państwem wychodźcza, a staje się krajem otwartym i atrakcyjnym, zapraszającym Polonię i Polaków za granicę do powrotu do kraju.

Szef MSZ zwrócił też uwagę na zmiany związane z obecnością Polaków w UE; podkreślił, że obecnie wyjazdy naszych rodaków to przede wszystkim wybór obywateli podejmujący ze względów zawodowych czy rodzinnych.

Zwracając się do marszałek Senatu Małgorzaty Kidawy-Błońskiej, wyraził wdzięczność za powołanie Andrzeja Poczebuda do Polonijnej Rady Konsultacyjnej. – Wierzę, że w nieodległej przyszłości będzie mógł aktywnie dołączyć do jej prac – powiedział Sikorski. (PAP)

W holdzie olimpijczykom

W 100-lecie zdobycia pierwszego medalu olimpijskiego, w uznaniu zasług i wyjątkowego znaczenia osiągnięć polskich sportowców na igrzyskach olimpijskich, Sejm RP ustanowił rok 2024 Rokiem Polskich Olimpijczyków. Honorowy patronat nad wydarzeniami w Australii upamiętniającymi Rok Polskich Olimpijczyków objął Polski Komitet Olimpijski w Warszawie.

Z tej okazji Rada Naczelna Polonii Australijskiej (RNPA) przygotowała wirtualną wystawę pt. „Rok Polskich Olimpijczyków; Australia 2024”. Wystawa została oficjalnie otwarta podczas uroczystości 75-lecia Klubu Sportowego Polonia w Plumpton (Sydney) w sobotę 26 października 2024 roku. Oficjalnego otwarcia dokonał Chargé d'affaires Marcin Kawalowski wraz z Konsulem Generalnym RP w Sydney, Piotrem Rakowskim.

Wystawa składa się z 17 planz przedstawiających zdobycie pierwszych medalu dla Polski w Paryżu (pr. rozr.) **23.10** Panorama **23.45** Dziennik regionów.



Fragment wystawy w Sydney. Fot. ARC

damie, Igrzyska Olimpijskie (IO), które odbyły się w Australii (Melbourne, 1956 i Sydney 2000), sylwetki polskich olimpijczyków osiadłych w Australii (6 sportowców) oraz statystyk letnich IO od Paryża 1924 do Paryża 2024.

Oprócz planz na wystawie znalazły się rekwiizyty i pamiątki z Igrzysk

Sydney 2000. Szczególną atrakcją cieszyła się oryginalna pochodnia, która była przekazywana w sztafecie, a następnie użyta do zapalenia znicza Igrzysk Olimpijskich w Melbourne w 1956 roku.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

INFORMATO

CO W TERENIE

CZ. CIESZYŃ – Zarząd MK PZKO w Cz. Cieszyń-Park Sikory zaprasza na prelekcję Bogusława Kołodziejczyka pt. „Kolumbia – w rytmie Karaimów”, 8. 11. o godz. 17.00 w salce nr 4 Ośrodka Kultury „Strzelnica” w Cz. Cieszyń (wejście główne).

HAWIERZÓW-BŁĘDOWICE – ZR „Błędownice” oraz MK PZKO zapraszają do obejrzenia próby otwartej widowiska jubileuszowego „Bydziesz moja, bydym twój”, w piątek 15. 11. o godz. 17.00 w Domu Kultury P. Bezruč w Hawierzowie. Bilety zostały błyskawicznie sprzedane, zainteresowanych zapraszamy więc na próbę generalną. Link do zakupu biletów: <https://buytickets.at/pzkobledowice/1461337>. Ograniczoną liczbę biletów można zamówić telefonicznie pod nr. 722 942 464 (do 13. 11.). Bilety sprzedane telefonicznie będą do odbioru w Domu PZKO w Błędownicach u Ilony Pilch 11. 11. w godz. 11.00-16.00. Eventualnie można będzie zamówione bilety odebrać na miejscu przed koncertem. Informacje też na: www.bledowice.cz.

JABŁONKÓW – Zarząd MK PZKO zaprasza na uroczyste obchody Święta Niepodległości Rzeczypospolitej Polacji w niedzielę 10. 11. o godz. 14.30 do jabłonkowskiego kościoła parafialnego podczas mszy świętej za Ojczyznę. Następnie o godz. 15.30 odbędzie się na jabłonkowskim cmentarzu odsłonięcie odnowionego pomnika Legionistów Polskich. Uroczystości w Domu PZKO o godz. 16.00 rozpocznie Polski Chór Parafialny w Jabłonkowie. Następnie usłyszymy pieśni patriotyczne w wykonaniu solisty ZPIT „Słask”, Dariusza Żaczka, wraz z kierownikiem chóru Krzysztofem Anczykiem. Ponadto obejrzymy spektakl teatralny Grupy Rekonstrukcji Literackiej „Na Granicy” z Trójmiś Beskidzkiej.

KLUB SENIORA „PRZYJAŹN” – Zaprasza na spotkanie 11. 11. o godz. 16.00 do Domu Polskiego PZKO w Karwinie-Frysztacie.

OLBRACHCICE – Zarząd MK PZKO zaprasza na tradycyjne Spotkanie Jesienne, które odbędzie się w sobotę 16. 11. o godz. 16.00 w sali Domu PZKO. W programie wystąpią dzieci z przedszkola i szkoły, następnie główna atrakcja wieczoru: koncert cimbálové muzyki „Réva” z Napajedel. Dla smakoszy w tym roku panie z Klubu Kobiet przygotowują bigos.

PTTS „BS” – Zaprasza 11. 11. na obchody Święta Niepodległości i wspólnego pokonania dystansu 1918 m na trasie po obu stronach rzeki Olzy. Start o 14.00 przy moście Wołności przy ul. Strzelniczej. Odwiedzimy pomnik Pod Wałką oraz przejdziemy przez rezerwat przyrody Lasek Miejski nad Puńcówką. Informacje: www.ptts-beskidslaski.cz. ▲ Zaprasza 9. 11. na jesienną wycieczkę szlakiem znakowanymi i nieznanymi z Makowa do osady Gregušovci i ponownie do Makowa – trasa długości 14,5 km. Dojazd do Makova: pociągiem pospiesznym „Kysučan” z Karwiny o 6.11, z Cz. Cieszyňa o 6.26, z Trzrzyńca o 6.31, z Nawisława o 6.41 do Czadcy. Tam przesiadka do pociągu do Makova o 7.07 – (kupujemy bilet MPS – „mały pohraničný styk”). Prowadzi: Tadeusz Farnik, tel. 776 046 326.

▲ 12. 11. z kierownikiem Edwardem Jursą (tel. 603 887 418) idziemy na wycieczkę z Ostrawy do Nowego Bogumina przez Landek (wieża widokowa), Koblov i Antořovice. Trasa 14,5 km lub skrócona 6,5 km (z metą w Ostrawie).

ŻYCZENIA

Dnia 7 listopada obchodził Jubileusz Życiowy nasz Kochany Mąż, Tatusi, Dziadek i Pradziadek

pan MARIAN STEC

Z tej okazji przyjmij od nas najwspanialsze życzenia z okazji 80. urodzin. Byś miał dla prawnuków dużo sił i żebyś w szczęściu długo żył! 80 lat Ci już minęło, teraz lekkie życie się zaczęło. Czas na relaks i marzenia, najniższych zachcianek spełnienia – tego właśnie Ci życzymy w Twoje okrągłe urodziny. Dużo zdrowia i błogosławieństwa Bożego na dalsze lata życzą żona Marysia, córka Basia, wnuczki Aśka, Jolka i Ulka z mężami oraz prawnuki Walusia i Oluś.

Gł-556



Trudno myśli ubrać w słowa, oddać piórem życzeń kwiat... Wyrzec to, co serce chowa, powiem krótko: żyj 100 lat!

Dnia 4 listopada obchodziła swój jubileusz 70. urodzin

pani BARBARA JOCHYMEK
z Trzranowic

Gł-562

Z tej okazji dużo zdrowia, szczęścia oraz błogosławieństwa Bożego życzą mąż Stasio, Dorota i Ryszard z rodzinami, szwagierka Mania, a prawnuczki Sarusia i Adzia przesyłają babci mocne całusy.

WSPOMNIENIA



Zamknęły się oczy, umilkły twe usta i w domu po Tobie pozostała pustka, ale dokąd nasze serca biją, to miłość i wspomnienia w nich na zawsze żyją.

Dzień 8 listopada będzie zapisany w sercach najbliższej rodziny i przyjaciół, w roku 1969 jako pierwszy dzień, a w roku 2024 jako ostatni dzień wspólnego życia małżeńskiego, z powodu śmierci Ukochanej Żony, Matki, Siostry, Teściowej, Babcy, Szwagierki i Cioci

śp. MARTY CHLEBIGOWEJ

z domu Kokotkowej, zamieszkałej w Ropiczy, która przeżyła 72 lata

Z miłością, szacunkiem i wdzięcznością wspomina cała rodzina.

Gł-560



Dnia 7 listopada 2024 obchodziła swoje setne urodziny nasza Najdroższa Mamusia, Babcia, Prababcia

śp. ADELA KASZPER
z Wędrziny

Z miłością i szacunkiem wspominają córka i syn z rodzinami, prosząc o modlitwę w Jej intencji.

Gł-558



Prosimy również o chwilę wspomnień i modlitwę za Kochanego Tatusia, Dziadka i Pradziadka

śp. JÓZEFA KASZPERA
męża Adeli

którego 20. rocznica śmierci minęła w marcu tego roku.

Gł-559



Dzisiaj, 8 listopada 2024, mija 25. rocznica, kiedy odszedł od nas na zawsze

śp. KAROL KAWULOK
z Nawisława-Rogowca

Z szacunkiem i smutkiem w sercach wspominają synowie z rodzinami.

Gł-532

Opis tras i mapa: www.ptts-beskidslaski.cz. Dojazd: pociągiem z Cz. Cieszyňa o 7.42, z Karwiny o 8.00 do Ostrawy (dworzec główny), następnie tramwajem nr 2 o godz. 8.26 do przystanku Muglinovská i dalej autobusem nr 52 o godz. 8.35 do przystanku Hornické Muzeum o 8.43.

RODZINA KATYŃSKA – Zarząd zaprasza w piątek 8 listopada o

godz. 10.00 pod tablice katyńskie na Konteszyńcu w Czeskim Cieszyńcu, gdzie rozpoczniemy obchody Święta Niepodległości organizowane przez naszą Rodzinę. Do naszego grona dołączają zaproszeni goście honorowi, przedstawiciele mediów. Zapraszamy też wszystkich, którzy tego dnia zechcą być z nami.

Klub Kobiet w Błędownicach zaprasza na spotkanie towarzyskie 13 listopada o godz. 15.00 do Domu PZKO.

Kluby Kobiet i Seniora z Cierlicka Kościelca, Stanisławic i Grodziszczca zapraszają swych członków na spotkanie klubowe w czwartek 14 listopada o godz. 16.00 do malej salki w cierlickim kinie.



Nie umiera ten, kto żyje w pamięci i sercach bliskich. Dzisiaj, 8 listopada 2024, mija 20. rocznica śmierci

śp. ELŻBIETA KONIECZNEJ
z Dawkowa

Wszystkich, którzy Ją znali i zachowali w życzliwej pamięci, o chwilę wspomnień i krótką modlitwę proszą synowie z rodzinami.

Gł-540



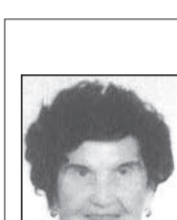
Śmierć nie jest kresem naszego istnienia Żyjemy w naszych dzieciach i następnych pokoleniach.

W dniu 10 listopada wspominamy 25. rocznicę odejścia

inż. EDWINA MACURY

Z miłością wspominają żona i córki z rodzinami.

Gł-547



Dnia 11 listopada 2024 minie ósma rocznica śmierci Ukochanej Mamusi, Babcy i Prababcy

pani WANDY RAMIKOWEJ
z domu Cechel

Kochana Mamusiu, kochać Cię było łatwo, ale zapomnieć jest niemożliwe.

Wspominają syn Mieczysław z żoną Wierą i wnukowie Artur i Daniel z rodzinami oraz prawnuczki Laura, Ella, Emma i prawnuk Albert.

Gł-542



Dziś, 8 listopada 2024, mija okrągła 40. rocznica, gdy odeszła od nas na zawsze nasza Najdroższa Mama i Babcia

śp. MARIA SMUGAŁA
z Olbrachcic

Wszystkich, którzy zachowali Ją w życzliwej pamięci prosimy, by wspomnieli razem z nami. Córka Zofia i syn Franciszek z rodzinami.

Gł-555

NEKROLOGI

Wyrazy głębokiego współczucia najbliższym z powodu śmierci
śp. ROMANA SUCHANKA i śp. ZYGMUNTA STOPY
byłych prezesów PZKO
składają Konsul RP w Ostrawie oraz pracownicy Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie. Gł-552

Wyrazy głębokiego współczucia Rodzinie i Bliskim Zmarłego
śp. inż. ZYGMUNTA STOPY
składają J.J. Czapowie. Gł-554

Śmierć nie jest przeciwieństwem życia, a jego częścią.
Haruki Murakami
Płynące z głębi serca wyrazy współczucia z powodu śmierci
śp. ZYGMUNTA STOPY
byłego prezesa ZG PZKO,
członka zarządu i kronikarza MK PZKO w Jabłonkowie
Żonie i Synom składają członkowie MK PZKO w Jabłonkowie.
Odszedł od nas człowiek, który szedł przez życie drogą działalności na rzecz naszego społeczeństwa zaolziańskiego. Bogu dzięki za to, że prowadził Cię na tej znaczącej drodze. Gł-557

Wyrazy najgłębszego współczucia Żonie oraz najbliższej rodzinie z powodu śmierci
śp. inż. ROMANA SUCHANKA
składają koleżanki i koleżdy prezesi z Rady Obwodowej Miejscowych Kół PZKO obwodu trzynieckiego. Gł-551

Wyrazy głębokiego współczucia Żonie oraz najbliższej rodzinie z powodu śmierci
śp. inż. ROMANA SUCHANKA
składają J.J. Czapowie. Gł-553

PROGRAM TV

PIĄTEK 8 LISTOPADA

TVP 1
5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Agape blisko Ciebie **8.00** Akacja-wa **38** (s.) **8.45** Ranczo 8 (s.) **9.45** Komisarz Alex 12 (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 10 (s.) **11.35** Okrasa lamie przepisy. Suflet z ogniska **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jedyne. Opowieści z dziękuję Madrytu **14.00** Wichrowe wzgórza (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **21.05** Komisarz Alex 22 (s.) **22.05** Brunet wieczorową porą (komedia polska) **23.50** Gra z Cieniem (s.).

TVP 2
5.30 M jak miłość (s.) **6.25** Anna Dymna - spotkajmy się. Klementyna Majcel-Sucharska (talk-show) **6.55** Barwy szczyścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Operacja zdrowie **11.50** Górna półka smaku (mag.) **12.30** Kolo fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej)

16.35 Familiada (teleturniej)



„Familiada” – teleturniejowy hit Dwójki. Świętą atmosferę tworzą: prowadzący Karol Strasburger oraz zapraszone do studia pięćosobowe drużyny, członkowie rodziny lub przyjaciele, ludzie z wspólnych zainteresowaniach.

17.20 Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.30** Barwy szczyścia (s.) **20.45** Postaw na milion (teleturniej) **21.45** Cudowne lata (s.) **22.50** To jest grane **23.20** Kino relaks. Co się zdarzyło w Las Vegas (komedia USA).

TVN
5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Wrocław - American Dream **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Zajazd Florencja **12.15** Ukryta prawda **14.20** Szpital (s.) **15.20** Doradca smaku (mag.) **15.30** Kuchenne rewolucje. Opole **16.35** Ukryta prawda **17.40** Detektywki (s.) **19.00** Fakty **19.40** Uwaga! **20.00** Listy do M. 5 (komedia polska) **22.30** Godzilla (film SF Japonia/USA).

POLSAT
6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.25** Gliniarze (s.) **14.35** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112. Sąsiadki **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Twoja Twarz Brzmi Znajomo **22.10** Grzechy sąsiadów (s.) **23.10** Czy szeroko zamknięte (thriller erotyczny).

TVC 1
5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.45** Chwila dla piosenki **10.00** 13. komnata Adely Stodolowej **10.30** Losy gwiazd **11.25** AZ kwiz **12.00** Poludniowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** W nowym świetle **14.25** Petra Černocká **14.40** Na tropie **15.00** Reporterzy TVC **15.50** Uśmiechy Pavla Zednicka **16.30** Lopatologicznie **17.25** Cyber tabu **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.20** Komisarz Florence (s.) **21.50** Wszystkie-party **22.45** Hercule Poirot (s.) **23.35** Maigret (s.) **1.10** AZ kwiz.

TVC 2
5.59 Dzień dobry **8.30** Mądrość wielorybów **9.20** Przygody nauki i techniki **9.50** Zebry - gwiazdy z paskami **10.45** Królestwo natury

11.15 Morawscy Chorwaci - zdradzony naród



Ten historyczny dokument jest pierwszym, który kompleksowo rzuca światło na prawie pięćsetletnią działalność Chorwatów na obecnym terytorium Republiki Czeskiej. Wspomina przyczyny ich przybycia, integracji ze społeczeństwem, ale przede wszystkim przyczyny i konsekwencje ich przymusowego wysiedlenia i likwidacji jako grupy narodowej. W 1948 r. reżim komunistyczny zmusił ich do wyemigracji z ich własnego kraju. Do dziś te niesprawiedliwości nie zostały naprawione, a często nawet nazwane po imieniu.

12.15 Życie aktora Radovana Lukavskiego **12.35** Ksiądz Albert: wiktoriański bohater **13.25** Koniec wojny w kolorze **14.10** Cuda techniki **15.00** Wielka ucieczka **15.50** Zapomniane wyprawy **16.15** Ja, Lactobacillus **17.10** Tajemnice faraonów **18.05** Manu i Matę podróżują wzdłuż Apeninów **18.30** W sercu Ameryki Środkowej **19.25** Tajemnice starożytnego Egiptu **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Nieoprawny (film) **21.45** Rocky Balboa (film) **23.25** Lotnicze katastrofy **0.10** Sisi (s.).

NOVA
5.55 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.35** Jedna rodzina (s.) **10.55** Detektywki Monk (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.30** Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) **13.45** Mentalista (s.) **15.35** Zamierzmy się znanymi **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościąg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości. sport, pogoda **20.20** Lekcje tańca (s.) **21.35** Comeback (s.) **22.10** Wydział pościgowy (film) **0.45** Mentalista (s.).

PRIMA
6.00 Nowy dzień **7.25** M.A.S.H. (s.) **9.20** Koledzy (s.) **10.35** Castle (s.) **12.30** Agenci NCIS (s.) **14.25** Policja w akcji **15.30** Tak jest, szefie **16.40** Incognito **17.55** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Czechy i Słowacja mają talent **22.10** Kochamy Czechy **23.55** Tak jest, szefie **1.00** Agenci NCIS (s.).

SOBOTA 9 LISTOPADA

TVP 1
6.20 Balans bieli **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie (mag.) **8.20** Pełnosprawni (mag.) **8.50** Pszczoly - niewidzialny mechanizm (film dokumentalny) **9.50** Ranczo 8 (s.) **10.50** Komisarz Alex 12 (s.) **11.50** Ojciec Mateusz 32 (s.).

12.50 Gwiazdy w południe. Taggart (western USA)



Rodzina Taggartów przybywa na Dziki Zachód, by osiedlić się tu na stałe. Senior rodu już upatrzył piękne miejsce za wzgórzem, gdzie postawi wymarzony dom. Zamierza żyć tu długo i szczęśliwie. Nareszcie rodzina ma swój kawałek żywej ziemi, którą stary Taggart kupił od rządu. Wkrótce przekonają się jednak, że w tej okolicy prawo stanowi tylko jeden człowiek - zły, chciwy i bezwzględny Ben Blazer. Jego ludzie przeganiają bydło Taggartów i napadają na osadników. Młody Ken Taggart jest świadkiem zniszczenia ich obozu i śmierci rodziców oraz sługi, którzy zostali zastrzeżeni przez syna Bena Blazera. Poprzysięga zabójczy zemstę...

14.25 Okrasa lamie przepisy. Nowa kuchnia kujawska **14.55** Rolnik szuka żony 11 **15.55** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.35** Kawa z kardamonem **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Profilerka (s.) **21.20** Hit na sobotę. 1917 (dramat wojenny) **23.30** Dobrzy ludzie (thriller).

TVP 2
6.00 Barwy szczyścia (s.) **6.30** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **12.10** Mamaland. Pológ (talk-show) **12.45** 25 lat „Na dobre i na złe” - urodziny w Leśnej Górze **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Kolo fortuny (teleturniej) **15.15** Szansa na sukces. Opole 2025. Anita Lipnicka **16.20** Na dobre i na złe (s.) **17.30** Dobry tytuł (mag.) **18.00** Słowo na niedzielę. Dwa pieniądze, czyli co zobaczył Jezus **18.15** Va banque (s.) **18.50** W poszukiwaniu dobrego filmu **19.25** Rodzinka. pl (s.) **20.00** The Voice of Poland 15 **23.00** Krucjata 2. Znak bliźniąt (s.).

TVN
6.00 Królik Bugs. Nowe konstrukcje **6.30** Mam talent - nadchodzimy **6.45** Kuchenne rewolucje. Płock **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Na Wspólnej (s.) **13.25** MasterChef **14.55** Totalne remonty Szelałagowskiej **7** **16.00** Anatomia piękna **17.05** Kuchenne rewolucje. Rawicz **18.10** Unboxing - wielkie otwarcie **19.00** Fakty **19.30** Azja Express (reality show) **21.15** 8 rzeczy, których nie wiecie o facetach (komedia polska) **23.20** Zapowiedź (film) **0.45** Mentalista (s.).

POLSAT
6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.30** Ewa gotuje **12.00** Moja mama i twój tata (reality show) **13.30** Gliniarze (s.) **14.30** Nasz nowy dom (reality show) **15.40** Minionki (film USA) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Jak pogoda **19.55** Kabaret na żywo. Kabaret Nowaki **22.10** Drapacek chmur (film USA).

TVC 1

6.00 Co umiały nasze babcie **6.25** Lopatologicznie **7.15** Kochamy zwierzęta **7.45** Pidżama **8.05** Jak Mette chciała zostać królową (bajka) **8.45** Hejka! (bajka) **9.25** Uśmiechy Zdenka Rehofo **10.10** Wszystkie zwierzęta duże i małe **11.00** Wszystko-party **12.00** Z metropolii. Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Czeska muzyka (bajka) **13.55** O królu, co lubił grać (bajka) **14.15** Jedenaste przykazanie (film) **16.05** Hercule Poirot (s.) **17.00** Dobra Woda (s.) **18.25** Chłopaki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** StarDance **22.05** Pavel Zednick - Čmaňa **23.20** Nieoprawny (film) **0.55** Lowcy głów (s.).

TVC 2
6.00 Afryka z lotu ptaka **6.50** Piękne kraje z lotu ptaka **7.45** Na rowerze po Czechach **8.00** Najpiękniejsze europejskie ścieżki **8.30** Niesamowite zjawiska natury **9.25** Lotnicze katastrofy **10.10** Auto Moto Świat **10.30** Auto Moto Test **10.50** Baseball 2024: Japonia - Czechy **14.10** W poszukiwaniu smaków **14.20** W nowym świetle **14.45** Historie budowli **14.50** Beder - **15.20** Piekło jest dla bohaterów (film) **16.50** Europa z lotu ptaka **17.35** Cudowna planeta **18.30** Poswate w naturze **19.25** Zapomniane wyprawy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Helena Trojańska (film) **22.00** Sieć podejrzeń (film) **23.35** Nieustraszeni pogromcy wampirów (film).

NOVA
6.00 Przygody Berniego (s. anim.) **6.10** Karate owca (s. anim.) **6.30** Denver: ostatni dinozaur (s. anim.) **7.25** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **8.15** Błękitny ksiądz i wróżka Lupina (bajka) **9.30** Grzechy dla widzów kryminalistów (s.) **10.45** Poradnik domowy **12.05** Wszystko się może zdarzyć **13.50** Mistrzostwa powietrza (s.) **15.00** Gniew tytanożół (film) **16.55** Królowna Śnieżka i Lowca (film) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda

20.20 Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw (film)



Udoskonalony technologicznie cyberg Brixton (Idris Elba), kierujący podziemną grupą wojskowo-techniczną o nazwie Eteon, próbuje zdobyć wirusa, który jest w stanie w ciągu kilku dni zniszczyć świat. Ale pierwsza dociera do niego agentka Mi6 Hattie (Vanessa Kirby), by neutralizować śmiertelne zagrożenie. Zamiast tego wstrzykuje sobie wirusa, co oznacza, że jest tykającym zegarem niszczycielskiej zarazy, która stanie się aktywna za 72 godzin! Odnaleźć kobietę próbuje jej brat Shaw (Jason Statham), łącząc niechętnie siły ze swoim dawnym wrogiem, Hobbsem...

23.05 Bodyguard i żona zawodowca (film) **1.25** Królowna Śnieżka i Lowca (film).

PRIMA
6.20 M.A.S.H. (s.) **7.45** Podróże z tatą **8.30** AutosalonTV **9.30** Kochamy Czechy **11.15** Czechy i Słowacja mają talent **13.10** Zdracjcy **14.30** 100% alibi (film) **16.35** Strach (film) **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Jak przyć męza (film) **22.15** Immortals: Bogowie i herosi (film) **0.15** Z archiwum X: Chcę wierzyć (film).

NIEDZIELA 10 LISTOPADA

TVP 1
5.30 Sprawa dla reportera **6.20** Słownik polsko6.50 Kamera na niedzielę **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Lagiewnikach **8.00** Tydzień

8.30 Zdrowy Plan. Standardy opieki okołoporodowej. Prawa kobiet



Z najwybitniejszymi ekspertami rozmawiamy o sprawach, które dotyczą nas wszystkich - kobiet i mężczyzn. Powiemy m.in. o badaniach prenatalnych, antykoncepcji, in vitro, oknoportności i szczepieniach. Równie ważny jest psychiczny wymiar zdrowia, dlatego porozmawiamy też o wyzwaniach, z którymi miliony Polek i Polaków muszą sobie radzić - o depresji czy zaburzeniach lękowych. Sprawdzimy jakie mażna otrzymać wsparcie i gdzie szukać pomocy w kryzysie. Poruszmy temat partnerstwa i relacji w obliczu choroby...

8.50 Fascynująca Szwajcaria. Wysoko w Górach Jura **9.20** Człowiek na torze (dramat polski) **10.55** Komisarz Alex **12.00** (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Akademia życia. Mój dziadek - Gerard Cofta **13.10** BBC w Jedyne. Serengeti **2** **14.20** Brunet wieczorową porą (komedia) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.15** Daję słowo - Maciej Orłoś (talk-show) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny **20.20** Gra z Cieniem (s.) **21.20** Rolnik szuka żony 11 **22.25** Zakochana Jedyńska. Teoria wszystkiego (dramat biograficzny).

TVP 2
6.00 Barwy szczyścia (s.) **6.35** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.00** The Voice of Poland 15. Live **14.00** Familiada (teleturniej) **14.30** Kolo fortuny (teleturniej) **15.10** Szansa na sukces. Opole 2025 **16.10** Cudowne lata **17.05** Piłka nożna. PKO BP Ekstraklasa, Lech Poznań - Legia Warszawa **20.00** Azja Lucky (komedia kryminalna) **22.10** No... wiadomość (mag.) **22.50** Ziemia obiecana (dramat polski).

TVN
5.55 Anatomia piękna **6.50** Kuchenne rewolucje. Warszawa **7.45** Dzień Dobry TVN **12.00** Co za tydzień **12.45** Listy do M. Pożegnania i powroty - kulisy produkcji **13.20** Top Model (reality show) **15.00** Azja Express (reality show) **16.40** Madagaskar 3 (film USA) **19.00** Fakty **19.30** MasterChef **21.15** Vinci (komedia polska) **23.40** Godzilla (film kop.).

POLSAT
6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.25** Minionki (film USA) **13.20** Twoja Twarz Brzmi Znajomo **15.50** Gwiazdy Kabaretu **16.30** Nasz nowy dom (reality show) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.50** Parışt, pogoda **19.55** Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami **22.10** Kamienne pięści (film) **23.45** Zemsta za niewierność (film).

PROGRAM TV

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Jedenaste przykazanie (film) **7.45** Abaj i Zabab (bajka) **8.15** Pieczenie na niedzielę **8.45** Lopatologicznie **9.40** Kalendarium **9.55** Kamera na szlaku **10.25** Obiekty **10.55** F.L. Věk (s.) **12.00** Pytania Václava Morava **13.00** Wiadomości

13.05 o szewcu Andrzeju i hrabini Julii (bajka)



W małym pałacu mieszka książę ze swoją córką, hrabiną Julią. Miał jednak z nią sporo kłopotów. Hrabina odsyłała jednego kawalera za drugim. Postawiła warunek, że wyjdzie za mąż za tego, który przyniesie jej buty, w których nigdy nie będzie tańczył. Wieści dojdą aż do piekła. Na polecenie babki Lucyfera stary diabeł Suszajpil porwał Julinkę...

14.00 Trzecia noc dla czarodzieja (bajka) **14.40** O Rozarce i zaklętym królu (bajka) **15.25** Homolukowie na ularpie (film) **16.55** Karetka (s.) **17.55** Zielnik **18.25** Co umiały nasze babcie **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.15** Punkt przywrócenia (film) **22.10** Wybórna SHOW **22.55** Posterunkowy Topinka (s.) **23.50** Sprawy detektyw Murdocha (s.) **0.35** Me som Laky Royal **0.45** Komisarz Florence (s.).

TVC 2
6.00 Kubańska sztuka życia **6.15** Tutenchamun: Nowe odkrycia **7.10** Pieniędzy Hitlera **8.00** Czechosłowacki tygrodni filmowy **8.10** Poszukiwania utraconego czasu **8.30** Starożytne budowle **9.25** Historie **10.20** Nie poddawaj się **10.50** Baseball 2024: Japonia - Czechy **14.10** Magazyn chrześcijański **14.40** Magazyn religijny **15.05** GEN **15.25** Nasze kąpieli **15.50** Średniowieczne serce Europy **16.20** Od zera **16.50** Kwalifikacje do ME kobiet 2025: Niemcy - Czechy **19.00** Czeskie ślady w królestwie roślin Ameryki Łacińskiej **19.20** Ciekawostki z regionów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Barquero (film) **21.55** Martwy człowiek (film) **23.40** Mumbai: piekielna megalopol **0.35** Sisi (s.).

NOVA
6.05 Przygody Berniego (s. anim.) **6.10** Karate owca (s. anim.) **6.25** Denver: ostatni dinozaur (s. anim.) **7.20** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **8.10** Lekcje tańca (s.) **9.20** My, właściciele domków letniskowych **10.25** Twój cudowny ogród **11.05** Łódzowo, opowiadaj! **11.55** Za pięć dwunasta **13.10** Comeback (s.) **14.30** Połowa domu bez narzeczonego (film) **16.20** Za krzakami tarniny (film) **18.00** Pościąg: wydanie specjalne **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Tajemnicze sprawy (s.) **21.40** Policja kryminalna Anděl (s.) **22.50** Odłamki **23.25** Na zabójczej ziemi (film).

PRIMA
6.15 Przygody Bolka i Lolka (s. anim.) **6.40** M.A.S.H. (s.) **8.40** Prima Czechy **9.15** Prima świat **9.50** Incognito **11.00** Partia Terezi Tománkové **11.50** Poradnik domowy **12.45** Poradnik Pepy Libického **13.30** Ogródnik w zasięgu ręki **14.15** Poradnik Ládi Hruški **15.10** Mroczny Kraj (s.) **16.30** Wszystkiemu winne kobiety (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Megahit. Bękart wojny (dramat sensacyjny).

PONIEDZIAŁEK 11 LISTOPADA

TVP 1
5.15 Tajemniczy ogród **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.55** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **8.25** Paderewski. Człowiek czynu, sukcesu i sławy

9.20 Znachor



Opuszczony przez żonę, która odeszła wraz z siedmioletnią córeczką Marysią, znany chirurg, profesor Wilczur, szuka pocieszenia w alkoholu. Zostaje ograbiony i pobity, na skutek czego traci pamięć. Po kilkunastu latach wódcęgi, pod przybranym nazwiskiem Antoniego Kosilby, osiada na wsi i zyskuje stawę jako znakomity znachor. Marysia, którą umierająca matka oddała na wychowanie właściciela sklepu, wyrosła na piękną pannę i pracuje u swej opiekunki. Zakochuje się z wzajemnością w młodym hrambi. Leszku Czyskim, ale jego rodzice nie zgadzają się na ślub. Do dziewczyny wzdycha też syn karczmarza, Zenek, który patrzy z zawiścią na jej znajomość z Czyńskim. Kiedy młodzi wybierają się na wycieczkę motocyklem, Zenek zastawia na nich pułapkę i oboje ulegają wypadkowi. Marysia jest umierająca. Życie ratuje jej znachor Kosilba, który kradnie potrzebne do operacji narzędzia chirurgiczne. Trafia za to do więzienia...

11.45 Narodowe Święto Niepodległości **13.55** Bodo (film) **15.50** Wanda. Ostatnia z oddziału **17.00** Telexpress **17.35** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny **20.00** Wydarzenie aktualne (mag.) **21.50** Kamerdyner (dramat historyczny).

TVP 2
5.20 Chopin. Pragnienie miłości (melodramat) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.35** Nevada Smith (western USA) **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Kolo fortuny (telet

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ



WEHIKUŁ CZASU

Tak było...



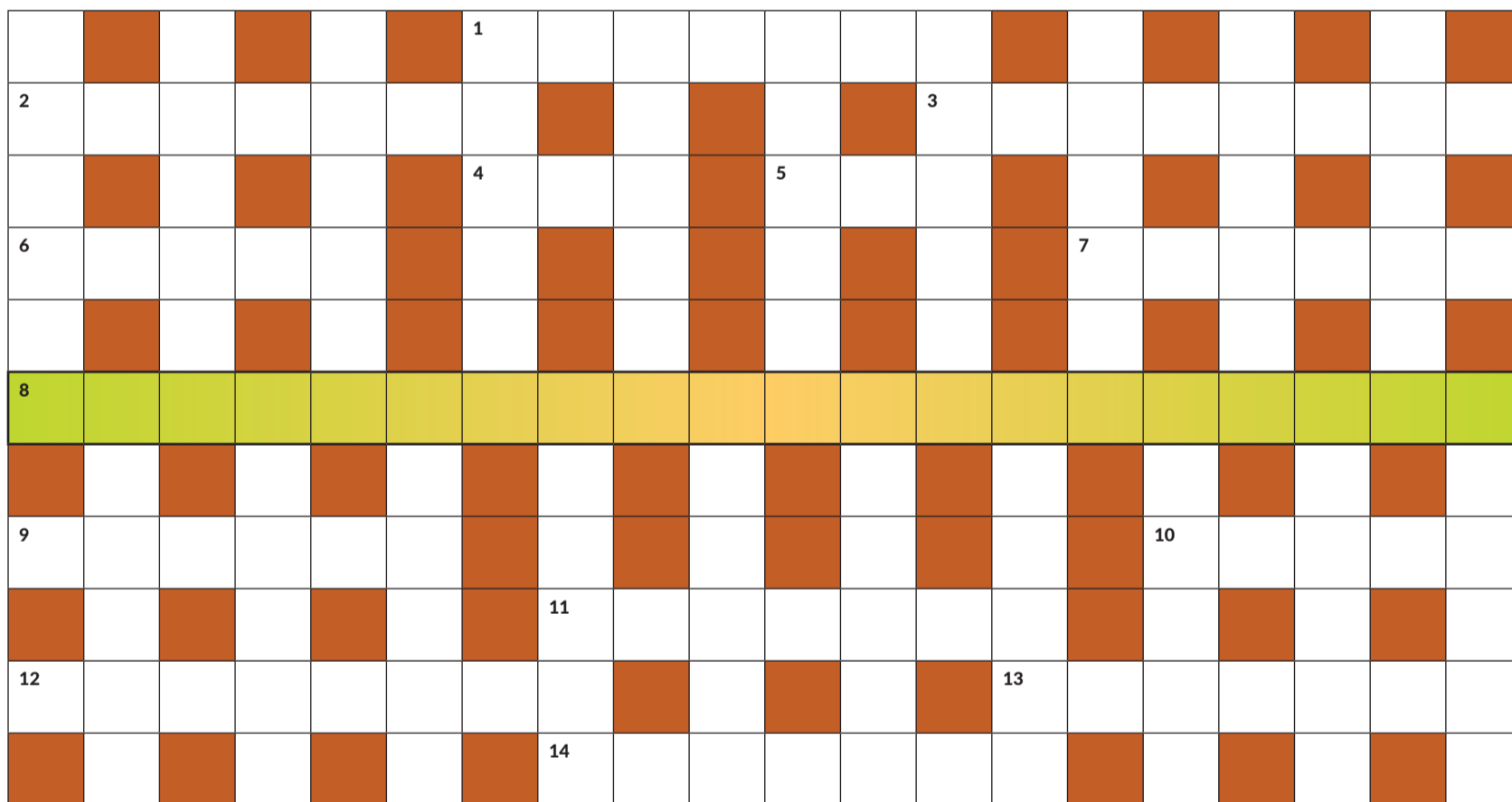
• Tym razem na zaproszenie do naszej fotograficznej zabawy odpowiedział Andrzej Bartulec. Przesłał nam dwa współczesne zdjęcia schroniska pod Wielkim Połosem – jedno jak na ujęciu archiwalnym, drugie od frontu. Archiwalna fotografia pochodzi z archiwum Marty Mikulowej i została wykonana w roku 1960.

Serdecznie dziękujemy za współpracę!

...tak jest



KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA



Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysłać na e-mail: info@glos.live.

Termin ich nadsyłania upływa w środę 20 listopada 2024 r. Nagrodę z 25 października otrzymuje **Wanda Szczepańska ze Stonawy**. Autorem dzisiejszej łamigłówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 25 października:
KRUKI WSZĘDZIE
SĄ CZARNE

Rozwiązaniem jest przysłowie niderlandzkie...

POZIOMO:

- członek najbardziej radykalnego klubu w okresie wielkiej rewolucji francuskiej
- ryby będące w okresie godowym
- odpowiednik chorążego w policji lub osoba starająca się, ubiegająca się o coś
- „...nad rozlewiskiem”, serial telewizyjny lub budynek, w którym się mieszka
- skupisko drzew, czyli i zagajnik, i dżungla
- miasto w północnym Pakistanie

7. Gucwiński lub Piechniczek

8. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE**

- pierwiastek chemiczny Bi z grupy azotowców
- Cr w układzie okresowym pierwiastków, służący do powlekania innych metali
- osoba, do której jest adresowany list, przesyłka
- esencja, wyciąg, wywar lub roztwór związków chemicznych uzyskany w efekcie zakończonego procesu ekstrakcji
- część wozu konnego

14. José Bonifácio de... e Silva (1763-1838), brazylijski uczyony, polityk i pisarz.

PIONOWO: ANANAS, APLAUZ, ARMATA, ARNHEM, BALSAM, BARTUŚ, BISKUP, BRATKI, CIOTKA, EFRAIM, IDARED, JIDISZ, KOMPAN, LOTHAR, NACHOS, NASADA, OLIWKA, YAMATO, ZAMIAR, ZEMSTA.

Wyrazy trudne lub mniej znane:

ANDRADA, IKRZAKI, KŁONICA, KOHAT

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”



Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratom prowadzi PNS, a.s. Pateřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indexu 42501, ISSN 2570-8708.



„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS